

PJ

Press Judicata
#2 2012

Press Judicata

***Behjärt-
ansvärt***

**Följ med John Engholm
till Indiens landsbygd**

**Avancerat juridiskt
språkbruk**

- ett rättssäkerhetsproblem?

P3:s karikatyrer

-P3 som koncept

Bäst för barnet

- vem vet det?

Är du rätt person för denna stol?

Det är krävande att arbeta på en affärsjuridisk byrå – men det är också oerhört roligt och utvecklande. På Gernandt & Danielsson får du arbeta med spännande klienter och avancerade arbetsuppgifter i en internationell miljö.

Vi har två år i rad utsetts till årets advokatbyrå av klienterna. Vi strävar efter att vara den mest attraktiva arbetsgivaren inom affärsjuridik för unga jurister.

På www.gda.se finns information om vårt erbjudande till studenter och hur du ansöker om arbete hos oss.

Välkommen att höra av dig!

Gernandt & Danielsson

www.gda.se

Vi skriver historia

När jag gick i fjärde klass (och än idag) var jag starkt påverkad av amerikanska highschoolfilmer. Jag och mina vänner ville vara en del av det amerikanska "skolsamhället". Ni vet vilket jag menar, va? Tänk er en skolgård på vilken alla stereotyper står grupperade. Nördarna, sportfånarna, teateraporna samt skolans snyggaste och mest odrägliga tjej med sin entourage. Ja, vi ville så gärna uppleva detta, att vi skapade den miljön genom att själva utgöra samtliga grupper.

Ibland kände vi oss väldigt djupa och kreativa. Under dessa tider bar vi basker och skrev manus. Vi agerade på scen framför tio elever och vår lärare, Charlotte. Vi kände att Hollywood var nästa!

Andra gånger ville vi vara dryga cheerleaders. Vi skrev påhittiga rim och gjorde egna pompoms. Under lunchrasten radade vi upp oss vid fotbollsplan och hejade på killarna, samtidigt som killarna inte ens kollade åt vårt håll.

Bäst minns jag dock då vi ville starta en egen skoltidning, för det har man i alla amerikanska highschoolfilmer. Under min ledning gav vi ut världens bästa nummer på fyra sidor, i hela tjugo exemplar! Därefter ansåg lärarna att det blev för dyrt med papper och vår redaktion upplöstes. Men våra tankar blev ändå manifesterade i ett fantastiskt nummer! Mera pizza till lunch!

Idag, cirka tretton år senare, får jag återigen uppleva min barndomsdröm. Jag känner mig lite som Rory Gilmore och Yale's skoltidning. Fast mer som Aina Rasool och Juridiska Föreningens tidning. Principen är dock densamma. Vi greppar tag om aktuella problem, fall och händelser. Vi använder oss av juristens analys och argumenationsförmåga. Vi tycker och vi tänker till. Slutprodukten blir ett verk i vilken en bit av våra tankar blivit manifesterade. Och charmen i det hela är inte att produkten blir läst av över 2000 jurister, utan att den kommer att arkiveras och förevigt bevaras hos Juridiska Föreningen i Uppsala. Helt enkelt; Vi skriver historia.

I förra numret av PJ vinkade vi av föreningens gamla styrelse, och i detta nummer presenteras vi för den nya! Vi möter Althin och frågan kring monarki vs. republik sätts på sin spets. Dessutom kommer vi nära inpå de kastlösa barnen vilka lämnats utanför samhället i Indien, och mycket mycket mer..

Sätt dig nu under vårsolen, knäpp en kapsyl och ta del av oss!

Puss och kram! Allt det bästa!

Aina Rasool, T6
Chefredaktör

VÄLKOMMEN TILL

Mannheimer Swartling från insidan

NYFIKEN PÅ VÅR VERKSAMHET, ROLLEN SOM AFFÄRSJURIST SAMT UPPLEVELSERNA
OCH UTMANINGARNA SOM VÄNTAR EN NYANSTÄLLD JURIST HOS OSS?

TID: 26 APRIL KL. 15.00

PLATS: MANNHEIMER SWARTLING, NORRLANDSGATAN 21, STOCKHOLM

Vi vill ge dig en inblick i vår verksamhet genom att berätta om byråns kultur, vår internationella prägel samt arbetet i och mellan de olika verksamhetsgrupperna. Ta chansen att diskutera din framtida karriär med jurister och delägare från oss.

Under en eftermiddag kommer du få möjlighet att träffa två av de verksamhetsgrupper som du är extra nyfiken på. Kvällen fortsätter sedan med middag, bar och mingel!

Du som läser termin 5 och framåt på juristlinjen är välkommen att anmäla dig via vår hemsida www.mannheimerswartling.se senast den 13 april. Observera att antalet platser är begränsat.

VÄLKOMMEN!

**MANNHEIMER
SWARTLING**

Huvudsamarbetspartners

Gernandt & Danielsson

Linklaters

LINDAHL

Medsamarbetspartners

WHITE & CASE

VINGE

ROSCHIER

CEDERQUIST

HAMMARSKIÖLD & Co

Innehåll

- 5 Att äta haj med JF
- 6 Ordförandespalten
- 8 Politiken får aldrig bli effektiv
- 9 Laglottsystemet
- 14 Lite allmänt gnäll
- 16 Avancerat juridiskt språkbruk
- 18 Om att (slippa) välja
- 20 Rättvisan som handelsvara
- 24 Porträtt: Peter Althin

- 29 Djur och människor
- 32 Skattestyrning
- 37 P3:s karikatyrer
- 38 Miljonbrotten
- 40 Vem vet vad som är bäst för barnet?
- 44 En presentation av styrelsen
- 46 Nöjessidorna

PJ, Press Judicata, är ett medlemssorgan för Juridiska Föreningen i Uppsala. De åsikter som förs fram i tidningen återspeglar inte nödvändigtvis föreningens.

Ansvarig utgivare
Aina Rasool, T6

BESÖKSADRESS
Övre Slottsgatan 3
753 11 UPPSALA

TELEFON
018-71 01 60
E-POST
redaktion@jf-uppsala.se

CHEFSREDAKTÖR
Aina Rasool, T6

BITRÄDANDE REDAKTÖR
Alexander Berglund, T6

LAYOUT
Carl Gleisner, T1

TRYCK
Exaktaprinting AB, Malmö

Numrets skribenter

Tack så mycket till alla våra skribenter som faktiskt tar sig ur JB för att skaffa stoff till sina krönikor. Skulle du vilja få med din text? Mejla redaktion@jf-uppsala.se

Adam Sandberg, T6

"There may be no 'I' in team, but there's a 'ME' if you look hard enough."

Alexander Berglund, T6

"Jag nöjer mig inte med en tredjedel, jag vill ha minst en fjärdedel."

Marianne Gierow, T8

"Verkar som att någon Kony är en dålig kille. No shit! Alla vet att man inte kan lita på snubbar vars namn slutar på Y. Old news." - Erik Barrulf

Fredrik Ekfalk, T6

"Life is what happens to you while you're busy making other plans"

- John Lennon

Andreas Jörle, T4

~~*****~~

Mattias Jernbäcker, T6

"Askan är den bästa jorden"

Seiran Sinjari, T6

"Be the change you want to see in the world."

- Mahatma Gandhi

Victoria Elmgren, T5

"Gillar djur. Äta, klappa, klä sig."

David Callermo, T6

*"Det finns omtentor, men det finns f*n inga omfester!"*

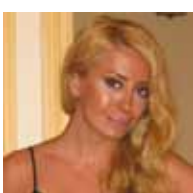
- Okänd Uppsaliensisk student

Levi Bergstedt, T6

"We are masters of the unsaid words, but slaves of those we let slip out"

-Winston Churchill

Sharareh Ghavamnejad, T5

"Ju längre du sover, ju kortare blir livet"

Att äta haj med Juridiska Föreningen

Vårt Uppsala, Lärdomsstaden, är det äldsta universitetet i Norden men visste du att detta också gäller Uppsalas Juridiska förening? För att inte låta de andra nordiska juriststudenterna glömma detta åkte jag till Island.

I förra numret skrev Mikael Bergstrand om Nordisk Vecka som är ett samarbete mellan nordiska juridiska studentföreningar. Samtliga elva anslutna föreningar arrangerar en vecka var per år då de bjuder in sina vänföreningar att skicka representanter. Som gäst blir man välkomnad att bo hos en student. Själv blev jag på måndagen mött av Edda Maria när jag besökte Islands nordiska vecka och deras juridiska förening, Orator. Första dagen på resan inleds traditionellt med en såkallad hytte-tur. Alla deltagare åker då ut till en stuga på vischan där det bjuds till sittning. Eftersom detta var Island var naturupplevelsen inifrån bussen fascinerande, men givetvis stannade vi för en del sightseeing. Resan inleddes med ett besök på Lögberg, det urgamla isländska alltingets samlingsplats, därefter det hisnande vattenfallet Gullfoss. Sist men inte minst fick vi uppleva en geysir på nära håll. Vis av erfarenhet ber jag hugade Islandbesökare att akta sig för både de kokande källorna och souveniraffären.

På hytten gjorde alla sig hemmastadda och klädde ut sig. Mestadels i toga då temat var "mytologi". Själv var jag Sleipner, Odens åttabenade häst. Då kvällen inte slutade i Ragnarök så klädde vi oss morgonen efter i våra charmigaste juristleenden inför besöket hos President Ólafur Ragnar Grímsson. Besöket på Bessastadir var en sällsam historia. Presidenten tog emot oss med öppna armar och mousse-rande vin i sitt hem och berättade om sitt uppdrag och svarade på frågor. Något som fascinerade mig var hur öppet han höll sitt hem för allmänheten. Islänningar och turister kommer ofta dit och knackar på. De blir oftast välkomnade in på en kopp te, och har de tur är presidenten hemma och kommer förbi och hälsar. Själv anser han att det är onödigt att stänga grindarna vid infarten. "Det ser så tråkigt ut, dessutom har jag inget staket så det fyller ingen funktion att stänga dem". När vi senare fick se oss om i hans villa hittade vi något så märkligt som en narvalstand nonchalant lutad mot ett hörn. Enligt en anställd är värdet på en sådan att jämföra med en trälare. Dock måste jag säga att den uppstoppade isbjörnen ändå kändes som en mer praktisk inredningsdetalj för kalla uppesittarkvällar på Studentvägen. Kvällen avslutades med provsmakning av delikatessen rutten haj, inte helt olikt sill och inte alls så otäckt som det låter. Sköljes med fördel

ned med Brennivín.

När torsdagen inföll var det också dags för Årsfest, som deras största begivenhet kallas. På Island har man varken frack eller långklänning på deras bal, däremot har de en uppstoppad gås som hedras under kvällen. Grágás som den heter är Orators högt värderade symbol och beskyddare. Två gånger har den blivit kidnappad, då ända till Oslo och därför vaktades den nu av två polismän (!). Döm om min och deras förvåning när jag enligt tradition försökte stjäla den, -och lyckades! Jag högg den i benet, inte i den tunga boken som den sitter fast på vilket resulterade i att den stora boken öppnades, gåsens ben knakade oroväckande och jag blev förstenad av rädsla för att ha haft sönder klenoden. I några sekunder frös både jag, poliserna och övriga åskådare innan gåsen togs ifrån mig. Vid detta tillfälle togs Grágás alltså inte ens utanför lokalen, vilket ger mig ytterligare ett skäl att återvända.

Att åka på en Nordisk Vecka är bland det roligaste du kan göra under din utbildning. Missa inte chansen och tag kontakt med JF om du vill vara med under våren eller vara med och arrangera vår vecka i september!

Victoria Elmgren, T5

Från ordföranden

Tiden går fort när man har roligt. Det känns som att det bara gått någon vecka sedan jag hoppade rakt in i detta okända, spännande och ashäftiga uppdrag som ordförande för Sveriges äldsta (och bästa) juridiska förening. Plötsligt har det gått flera månader, och jag konstaterar att det där lite nervöst pirriga börjar lägga sig, och bytas ut mot en ren och skär glädje över att göra det jag gör. Det kan ha med solens återkomst att göra, det kan bero på att Jontes Stuga numer är icke-vattenskadad och användbar och det kan även ha sitt ursprung i att jag och min styrelse börjar få riktigt bra koll på allt vad det faktiskt innebär att leda JF Uppsala – oavsett anledning (och med överhängande risk för att låta självgod) kan jag konstatera följande: det är fruktansvärt roligt att vara David Callermo just nu!

I början av mars var det P3-gasque på Norrlands nation. För er som nu funderar på vad Sveriges Radios ”pop-och-skämt”-kanal hade på en Uppsaliensisk nation att göra, samt vilken relevans det har för JFs vidkommande kommer här en förklaring:

P3 är ett föreningsöverskridande samarbete mellan medicinarna, ekonomerna och juristerna och namnet kommer av de tre P:n som karakteriserar de tre utbildningarna (piller, pengar och paragrafer). Varje vår anordnas P3-gasquen, en stor sittning för de föreningsmedlemmar som orkat köa till sig de eftertraktade biljetterna. Gasquen har enligt tradition ett resmål som tema, och lika traditionsenligt brukar arrangemanget vara minutiöst uppstyrt – med duktiga toastmasters, temaenliga utsmyckningar och roliga spex. I år var inget undantag, temat var Bombay och de tre toastmastrarna (en från varje utbildning, Maria Hedlund representerade oss) levererade en show som sent skall glömmas. Ida Danielsson Dunge och Helena Berger och resten av projektgruppen som arrangerat det hela förtjänar även de allt beröm i världen. De såg till att lokalen pryddes av makalösa dekorationer, de såg till att det serverades delikat mat och dryck, och som pricken över bokstaven i hade de även den ypperliga känslan att plocka dit den mest temaenliga överraskningsartist man kan tänka sig – ingen mindre än den taxikörande fejkindiern Dr. Bombay. Ett mer kvalitativt lipsync/studsa-omkring-som-en-kanin-på-speed-framträdande har sällan skådats, och mitt hjärta slog glädjevolter. Glädjevolter slog det även en stund tidigare, då jag var uppe på scenen för att hålla ett traditionsenligt roast-tal till ekonomerna. Knappt hade jag hunnit upp innan hela salen (igångsatta av ett gäng JF-talanger) sjöng mitt namn och klappade i takt. Shit vilken ego-boost det var, och uppmärksamhetsälskande som jag är svävade jag på små rosa moln i flera dagar efteråt!

P3 in my <3!

För att beröra de mer administrativa delarna av vår verksamhet tänkte jag här slå ett slag för de events vår programgrupp arrangerar i samarbete med arbetslivet. När/var/hur-information om de enskilda evenemangen finner ni som vanligt på vår väluppdaterade hemsida samt vår Facebook-sida, men rent allmänt bör sägas att alla typer av kontakter med framtida potentiella arbetsgivare är supernyttiga. Dels givetvis för att networka med framtida kollegor, men kanske allra främst för att sådana kontakter ger en unik möjlighet att känna av vad man kan tänka sig vilja jobba med när man någon gång i framtiden lämnar det trygga studentlivet bakom sig. För att citera en rekryteringsansvarig på en av landets största affärsjuridiska byråer: ”se till att dejta alla potentiella arbetsgivare – och gör det flera gånger! Om man inte undersöker marknaden är det jättesvårt att veta vad man vill ha”. Utöver arbetslivskontakten brukar det dessutom bjudas på något roligt att göra och/eller något smarrigt att inmundiga, så håll utkik efter årets event och se till att hänga med på något!

Avslutningsvis vill jag uppmana er alla till att njuta av att solen börjar komma tillbaka, och att vi när som helst är inne i den underbara grillning-i-ekoparken-perioden på året som i folkmun kallas vår.

Puss och kram på er alla!

David Callermo

Ordförande Juridiska Föreningen i Uppsala

En bra start på **KARRIÄREN**

Vinge är en av de största och mest framgångsrika affärsjuridiska advokatbyråerna i Norden. Att arbeta för Vinge är utmanande och tillsammans med erfarna kollegor kommer du att hjälpa våra klienter till framgångsrika affärer.

Nyckeln till vår framgång är skickliga jurister och vi arbetar målmedvetet med att vara ett självklart val för duktiga medarbetare som vill utvecklas och göra en framgångsrik karriär som affärsjurist.

Välkommen till Vinge!

Följ Vinge på facebook och håll dig uppdaterad om allt ifrån lediga tjänster och praktikplatser till eventinbjudningar och aktiviteter.

www.facebook.com/vinge.se

STOCKHOLM GÖTEBORG MALMÖ HELSINGBORG BRYSSEL HONG KONG SHANGHAI

Politiken får aldrig bli effektiv

Det förutsätts ofta att staten måste ha möjlighet att genomföra politiska reformer för att det demokratiska statsskicket skall få genomslag. Om lagstiftaren eller regeringen på olika sätt kan låsas fast, antingen av en opposition eller av byråkrati, innebär det att majoriteten inte får sin rättmätiga vilja igenom. Sådana hinder är dock nödvändiga i ett fritt samhälle. För att det politiska beslutsfattandet skall vara legitimt måste det vara så ineffektivt, klumpigt, långsamt och byråkratiskt som möjligt.

Vad är egentligen politiskt beslutsfattande? Det är viktigt att komma ihåg att den politiska makten endast är lånad. En demokratisk konstitution innehåller alltid någon form av passage som konstaterar att folket har den faktiska bestämmanderätten, vilken har delegerats till staten med det förbehållet att den kan återtas. Innebörden av en stat är att den har en möjlighet att med våld upprätthålla de beslut de har tagit i enlighet med konstitutionens ramar. Dessa beslut kan vara väldigt olika, alltifrån detaljbestämmelser i lagar om djurhållning till lagstiftning som på ett ingripande sätt påverkar hela samhället vi befinner oss i. Ett exempel är införandet av allmän sjukvård i USA. Denna företeelse, som på många sätt förkroppsligar bilden av en välfärdsstat, har under den nuvarande presidentens ämbete varit föremål för en extremt stor

debatt. Medan vissa hävdar att allmän sjukvård är en rättighet i ett modernt samhälle menar andra att det är den raka motsatsen. Efter att "Obama Care" infördes hände dock något intressant, nämligen att republikanerna valdes in som majoritet i USA:s representanthus. Detta försvårade presidentens möjligheter att bedriva den politik han hade gått till val med och därför höjdes röster om att USA:s politiska system var "trasigt" eller "odemokratiskt".

Sjukvårdsreformen berodde dels på en socialliberal syn på välfärd, dels på grund av argumentet att försäkringssystemet fungerar illa. Om vi bortser från diverse politiska hållningar – vad innebär i praktiken en liknande sjukvårdsreform för en USA:s medborgare? En statligt finansierad sjukvård kräver i princip högre beskattning, en mer omfattande stat, mindre delstatligt självbestämmande och en risk för ett större underskott i statskassan. Oavsett om man anser att dessa följder är godtagbara i en välfärdsstat är de rent objektiva konsekvenserna att medborgares intjänade egendom konfiskeras och att deras konsumtionsutrymme minskas. Just därför bör man inte förundras när miljontals människor på ett högljutt sätt och med alla

möjliga medel försöker motsätta sig dylika politiska beslut. Detta är endast en naturlig konsekvens av att medborgare har lånat ut en del av självbestämmanderätten till staten. Hade det varit tvärtom, att

"Det sista vi vill ha är en effektiv statsmakt"

politiska beslut kan genomföras utan risk för kraftigt motstånd, skulle det dock finnas skäl till stark oro. Det sista vi vill ha är en effektiv statsmakt med stora möjligheter att lagstifta om det ena än det andra, där den främsta kontrollmöjligheten är medborgarnas rätt att gå till val vart fjärde år. Det krävs en kontinuerlig granskning och opposition för att inte det offentliga skall växa på bekostnad av individens frihet, särskilt med tanke på att 51 procent av befolkningen har makten att diktera villkoren för resterande 49 procent.

Endast om staten är liten, trög, tråkig, transparent, byråkratisk och har begränsad möjlighet att agera inom vissa snäva konstitutionella spelregler är det legitimt att den med hjälp av sitt våldsmonopol kan besluta i folkets angelägenheter. När det offentliga inte kan få saker gjorda finns det anledning att dra på smilbanden. Och när den faktiskt får sin vilja igenom borde vi egentligen hoppas att det gäller något betydelselöst.

Adam Sandberg ,T6

Laglottsystemet

grundlagsstridigt och orättvist?

”Om en förälder har en son som är stenrik och en dotter som är handikappad, medellös och sitter på ett servicehem – vad är det då för fel om föräldern ger hela arvet till den handikappade dottern och inget till sonen? Svar: Inget” Så skriver advokat Svante Thorsell i en debattartikel vilken blir startskottet för en rad artiklar i diskussionen om laglottens vara eller icke vara.

För den oin-
vigde inne-
bär laglotten
att arvlåtaren
bröstarvingar all-

tid är berättigad till minst hälften av sin arvslott. I en familj med två barn innebär detta att barnen har rätt till minst 25 % vardera av det totala arvet. Resterande del kan arvlåtaren fritt förfoga över genom sitt testamente. Ett avskaffande av laglotten skulle innebära att arvlåtaren fritt kunde bestämma till vem eller vad hans egendom skulle gå till.

Svante Thorsell – precis som flertalet andra i laglotsdebatten – anser att systemet bör avskaffas då det strider mot den grundlagsenliga rätten att fritt disponera över sin

egendom. I samma anda kritiserar man laglotten på grund av att den utgör en tvångsgåva, något som strider mot själva syftet med en gåva eftersom den karakteriseras av att vara just frivillig. Precis som Thorsells ovanstående exempel finns det andra, mer eller mindre fiktiva situationer som visar hur ”fel” laglotten kan falla ut. I ett

motionsyrkande vid

*”...arvlåtaren kan inte 1996/97 års riksdag aktualisera-
ens kringgå laglotten ge- des frågan om
nom att ge bort sin egen- laglottens avskaf-
dom före sin död.” fande. I samband
med detta gav mo-*

tionären ett flertal exempel på dess problematik. Ett av dessa exempel behandlade en kvinna med endast två arvingar kvar i livet, två barnbarn bosatta i USA vilka hon aldrig träffat. Hennes önskan var att få ge sina tillgångar till ett utav stadens djursjukhus. Och visst, exemplet hade varit mer slagkraftigt om mamman istället önskat skänka bort sin egendom till, låt säga IFK Göteborgs ungdomsförening, men poängen är att laglotten utgjorde ett hinder mot mammans sista vilja. I ett annat exempel ville en man, som under lång tid blivit misshandlad av sin egen son, ge sina tillgångar

till brottsofferjouren. Inte heller detta var möjligt på grund av laglotten. Något avskaffande blev det emellertid inte. Man ansåg bl.a. att detta skulle riskera att missgynna sårkullbarn. Syftet att bevara den avlidnes kvarlåtenskap inom den närmaste familjen var något som skapade rättvisa och därför fick ske trots den orättvisa som kunde uppkomma i vissa situationer.

Ja, det är i stort sett på det här sättet som Thorsell och övriga laglotsmotståndare kritiserar ärvdabalkens nuvarande utformning. Den förstnämnde trycker framförallt på det skeva förhållande som kan uppstå då bröstarvingen – helt utan att riskera något – kan betesig hur han vill mot arvlåtaren. Men han menar dessutom att laglotten strider mot grundlagskyddet i RF 2:18 om rätten att inte behöva avstå sin egendom. Ett utav skälen till detta är enligt honom att arvlåtaren inte ens kan kringgå laglotten genom att ge bort sin egendom före sin död.

Min kritik är dock inte uttryckligt riktad mot laglottens vara eller icke vara. Snarare är den riktad mot de argument som Thorsell och övriga motståndare använder i debat-

ten. Det känns som att det saknas något. Jag håller visserligen med om att laglotten kan utgöra en inskränkning i arvslåtarens fria vilja, samt hans grundlagskyddade rätt till sin egendom. Men det känns som att vi lika gärna kan vända på steken. Det är ganska tydligt att Thorsells kritik utgår från arvslåtaren rätt och rättigheter och jag tror att det finns en risk att man missar den andra sidan av problemet.

Thorsell anför att familjesituationen förändrats sedan laglottssystemet infördes år 1857. Detta skulle tala emot laglotten då det inte längre finns något skyddsvärt i att egendomen stannar i släkten. Idag finns det nämligen samboende, särboende, hbt föräldrar ”och till och med barnalstrande utan att vara en sexuellt överförd konsekvens av föräldrarnas samliv”. Ja familjen ser annorlunda ut idag, det är helt klart. Men spelar det överhuvudtaget någon roll hur barnet har kommit till? Oavsett situation har jag svårt att se hur man kan göra skillnad på en släkt med blodsband och en släkt som saknar detta.

Låt oss vända på exemplet ovan

med fadern som blir misshandlad av sonen. Vore den omvända situationen – vilken dessutom borde vara mer vanlig än den motsatta – något som skulle rättfärdiga att bröstarvingen får ut sin laglott? Thorsell svarar nekande på frågan och menar att arvet inte lär kompensera för något lidande. Nej det är nog sant, pengar är inte allt, men jag kan ändå se någon slags rättvisa i att barnet erhåller egendom i denna

situation. Utan laglotten står han helt arvslös, vilket innebär att den misshandlande fadern, avsiktligt försatt arvingen i denna situation. I vart fall i ett fattigt hem så tror jag att laglotten därför skulle kunna motverka att sonen försätts i en ännu sämre situation än han var innan fadern gick bort.

Som nämnts bygger laglottskritiken till stor del på den grundlagskyddade rätten att disponera sin egendom och Thorsell pekar framförallt på det faktum att laglotten är absolut i den meningen att arvslåtaren inte kan kringgå systemet genom att ge bort sin egendom före

döden. Han syftar givetvis på bestämmelserna om förskott på arv samt det förstärkta laglottsskyddet. Vad gäller den förstnämnda regeln är den emellertid utan verkan i det fall att den kvarvarande egendom inte räcker för att täcka det förtida arv som försvunnit. Regeln är därmed ganska svag då arvslåtaren faktiskt kan ge bort all sin egendom utan att behöva beakta alla arvingar. Här kliver dock det förstärkta laglottsskyddet in och ger en möjlighet att återkräva det förtida arv som satt ärvdabalkens regler ur spel. Problemet med regeln är att den endast kan tillämpas då gåvan är att likställa med ett testamente. Detta kan ske i två situationer. (1) När arvslåtaren tror sig avlida inom kort samt (2) när arvslåtaren kvarhåller nyttjanderätten till den egendom han gett bort. Situationerna karakteriseras således av att arvslåtaren – i likhet med situationen vid testamentsgåvan – inte tvingas avstå någon ekonomisk prestation. Innan denna situation uppstår gäller emellertid arvslåtarens rätt att förfoga över sin egen-

”Familjesituationen har förändrats sedan laglottssystemet infördes 1857.”

dom varför jag tycker att Thorsells hänvisningar till grundlagsskyddet är något missvisande.

I debatten påtalas även avsaknaden av en möjlighet till belöning för de arvingar som hjälper/ställer upp för arvslåtaren under dennes sista år i livet. Här menar kritikererna att en arvinge som – så att säga – förtjänar mer än sina syskon, på grund av att denne i många år ställt upp för arvslåtaren inte kan belönas för detta. Ett argument som saknar tyngd eftersom arvslåtaren kan ge arvingen åtminstone 50 % av det totala arvet. Här vill man dock uppnå en situation där arvslåtaren skulle kunna ge den hjälpende arvingen hela arvet. Och det är väl visserligen en god tanke. Det kan dock uppstå vissa problem med ett sådant synsätt. Dels måste man avgöra när en arvslåtare inte längre är i stånd att ta hand om sin egendom, risken att han utnyttjas av grannar, vänner, hemtjänst måste beaktas. Dels kan man fråga sig hur väl en gammal person kan värdera den hjälp han fått under sina sista år gentemot den hjälp han fått tidigare i livet. Det uppstår svåra gränsdragningsproblem och även om det vore rättvisare att slopa lag-

lotten i vissa fall så tror jag ändå att fler fall blir rättvisa om den finns kvar.

Avslutningsvis vill jag även nämna vad som fick mig att skriva denna artikel. Det finns ett numera avvecklat men i viss mån levande rättsinstitut kallat fideikommiss. Syftet med fideikommiss är att arvet skall finnas kvar i släkten. Allt som oftast sker detta genom att arvet erhålls av den förstfödde sonen, så kallad primogenitur. I det fall fideikommiss förekommer finns det ofta stora tillgångar i familjen vilket medför att det inte blir en fråga om att gynna just sonen. Synsättet lever dock kvar även idag. Allt som oftast i släkter där det finns ett företag. Ett problem uppkommer i de fall företaget även är den enda egendomen av värde vid arvsskiftet. Visserligen kan detta bygga på att sonen faktiskt gjort sig förtjänt av företaget eller att fadern anser att sonen skall erhålla mer vid skiftet än övriga syskon. Det finns dock en risk att fadern lämnar företaget till sonen just för att detta är de enda tänkbara alternativet för honom. Samtidigt har fadern inga planer på att missgynna övriga ar-

vingar vid sin bortgång, men eftersom företaget måste övertas av sonen saknar han alternativ.

Resonemanget bygger visserligen på en föråldrad kvinnosyn och framstår säkerligen, för de flesta, som något som gått ur tiden. Det finns emellertid levande exempel och även om laglotten är svår att tillämpa när det saknas tillgångar vid arvskiftet så är jag ändå övertygad om att dess avskaffande inte skulle bidra till en bättre människosyn.

Alexander Berglund, T6

Lite allmänt gnäll

Jag är anti-anti. Jag är anti-anti-pacifister, anti-anti-agnostiker, anti-anti-alkoholister och nu senast anti-anti-rojalister. Den innebörden jag lägger i uttrycket är helt enkelt att jag är anti de som är anti något.

Eh... det var väl inte så konstruktivt kanske du tänker. Nej, det är det inte. Men det är mitt sätt att protestera mot den dårskap som florerat i min omgivning det senaste decenniet. D.v.s. det allmänna tyckandet för tyckandets skull som kom att framträda allt tydligare i samband med de sociala mediernas frammarsch.

Jag har slutat läsa dagstidningar. Det beror mestadels på att jag har flyttat hemifrån, bor i korridor, inte har råd samt att jag är för lat för att gå till återvinningen

Men det skulle kunna bero på något helt annat. Det SKULLE kunna bero på att jag tycker att det skrivs så mycket skit. Strunt kanske är ett bättre ord. Nonsens. Visst kan det vara så att jag är överdrivet kräsen vad gäller min läsning, men jag tyckte varken om Fröken Julie eller Röda rummet, så jag kan ju inte direkt klassas som någon finsmakare.

Ett konkret exempel på skräp-texter, från Expressen: "Debatt: Våga tala om brottslighetens orsaker". (jag vet, Expressen är ingen riktig tidning men när en "politiker" väljer det som forum får man väl kika efter). Sjukt bra tänkte jag. Nu kliver någon fram och pratar om lite obekväma saker och problemområden. Men tji fick jag. "Vi måste våga se att utanförskap som börjar redan i skolan kanaliseras frustration och våld. Vi måste våga se att en bidragslinje cementerar och låser fast snarare än frigör." Det var väl det mest konkreta som skrevs.

Men det är fortfarande en massa flummande. Politiker ska väl ändå vara proffstyckare? Alltså inte experter på något sätt och vis, det märker man ju. Men de ska väl framföra åsikter och förslag? Jaja, det är en annan fråga.

Men apropå proffstyckare har det dykt upp många sådana i min om-

givning. Folk som konstant uttalar sig om saker. Ja det är ju fantastiskt att folk vågar ha åsikter, särskilt när de faktiskt konkretiserar dem. Problemet uppstår när dessa åsikter inte är ens egna.

Jag måste ha en juridisk inriktning för att kunna gnälla i den här tidningen. Därför tänkte jag ta upp en gammal klassiker.

Jantelagen, fenomenet som ofta omnämns av t.ex. Metros jobbsökareexperter som något man måste bryta för att hävda sig på arbetsmarknaden. Lagen består av 10 budord som i princip går ut på att man inte ska sticka upp och sticka ut så man framstår som förmer än andra. Det är verkligen bra att folk inser att det är okej att göra väsen av sig och synas så man faktiskt kan få chanser att lyckas inom vilket område man nu är duktig nog att utmärka sig inom. MEN... Det finns också andra kategorier av

*”Finns det då
möjlighet att skylla
på att kungahu-
set har för mycket
pengar?”*

människor. De som yttrar sig utan att faktiskt veta riktigt vad de håller på med. Kappan-efter-vinden, mamma-och-pappa-säger och jag-läser-mycket-på-aftonbladet kategorierna.

Dagen kronprinsessan Victoria var extra produktiv, d.v.s. ordnade fram en blivande tronarvinge, så gick även dessa tryckare på högvarv. Kommentarer som kretsade kring hur kungahuset representerar den diskriminerande bilden av kärnfamiljen, kostar miljarder i skattepengar, fyller ingen funktion osv. kom från både höger och vänster

Sådant här tycker jag är skitfrustrerande att läsa. Särskilt på när det är online på t.ex. Facebook. Ofta är det någon 22 årig akademiker som började plugga direkt efter gymnasiet och bara jobbat tre somrar på ICA. Har man då rätt att gnälla över att kungahuset kostar för mycket pengar? NEJ!

Fast jo, under vissa förutsättningar. Då menar jag t.ex. att om man verkligen bryr sig och har en stark åsikt om vart skattepengarna går kan man faktiskt granska statsbudgeten. Apanaget utgör endast en bråkdel av statsbudgeten och det finns många tvivelaktiga ställen där våra skattepengar hamnar, t.ex. klantig handläggning. Att i denna situation över en natt plötsligt få en stark åsikt om hur mycket pengar som går åt till kungahuset är löjväckande.

Jag tycker att dessa personer borde få jantelagen upptryckt i ansiktet. Man ska inte snacka om något man inte har kollat upp själv. Såvida man inte gör det i syfte att lära sig mer om ämnet.

Det som irriterar mig mest med alla dessa uttalanden är att de i nio fall av tio (inga empiriska undersökningar gjorda) uttalar sig negativt om något. Det är lätt att vara

kritisk men det är svårt att uttala sig positivt om något därför att det kräver eftertanke.

Ska man vara negativ bör man komma med alternativa/förbättrande förslag. Det borde i själva verket vara en regel att man inte får uttala sig negativt om man inte har något förslag till hur det man gnäller över kan förbättras.

Så, det var mitt förslag.

Andreas Jörle, T4

Avancerat juridiskt språkbruk

ett rättssäkerhetsproblem?

”Något fantastiskt kommer hända med er under de kommande åren. Ni kommer att lära er ett helt nytt språk: juridiskan”. Orden är min seminarielärares under mitt första juridiska seminarium på juristprogrammet. Och visst hade hon rätt, det är oerhört fascinerande att se hur ens ordförråd, meningsbyggnader, osv., faktiskt förändrats under ett par år med lagbok i hand. Att säga att det faktiskt är ett eget språk är inte helt långt ifrån verkligheten.

Trots det fina, akademiska juridiska språkets karaktär framhålls ofta vikten av att modernisera språket och inte krångla till det i onödan. Det ska vara lätt för den enskilde att förstå domstolar och myndigheter när de dömer, beslutar, informerar, osv. Frågan är vad det kan få för konsekvenser om detta inte efterföljs. Kan man dra det så långt att vi har att göra med ett rättssäkerhetsproblem? Jag vill nog hävda det.

Rättssäkerhet har många aspekter. Begreppet leder inledningsvis tankarna till grundläggande demokratiska rättigheter som rätten till domstolsprövning och principen om allas likhet inför lagen. På ett djupare plan innefattar det dock även ett krav på en förutsebar och förståelig juridisk process, samt en begriplig juridisk kommunikation för den enskilde. I relation till de först nämnda aspekterna kan detta möjligen framstå som ett något mer sekundärt rättsäkert mål. Möjligheterna till juridisk rådgivning och handledning av juridiskt kunniga finns ju alltid inom räckhåll för den enskilde, både inom den privata och offentliga sfären. Inte desto mindre kan ett för komplicerat och svårförståeligt språk i domstolarnas och myndigheternas domar, beslut och skrivelser enligt

mig ändå kraftigt äventyra rättssäkerheten.

För hur ska den enskilde förstå överväganden och motiveringar i en dom eller ett myndighetsbeslut

”Utredningen poängterade att domstolen måste sätta sig in i parternas situation och fundera över hur texten kommer att uppfattas av de berörda”

om dessa är skrivna på ett för honom eller henne nästintill främmande språk? Det kan vara mycket svårt för vederbörande att förstå på vilka grunder man egentligen blivit dömd, fått avslag, etc., och att ta ställning till överklagandefrågor. Förutsebarheten för de enskilda riskerar även att bli lidande, då det kan framstå som mycket oklart vad som egentligen är tillåtet och otillåtet, skäligt och oskäligt, lämpigt och olämpligt, osv. Och då utgår jag ändå hittills från en någorlunda normalt språkligt bevandrad person. Lagg där-

2010, i en lagberöva I.K. och I.J. livet genom att slå överliga kroppen. Sålunda har M.H. först angripit huvudet varefter han angripit I.J. och huggit bålen och armarna. Därefter har M.H. återigen angripit I.K. och huggit henne mot halsen och bålen. Våldet har hos både I.J. och I.K. förorsakat bland annat smärta och sårskador. Fara för brottets fullbordan har förelagat. I.K. yrkade skadestånd med 114 400 kr jämte ränta, varav 100 000 kr för kränkning, 900 kr för sjukvårdskostnader, 3 500 kr för inkomstförlust samt 10 000 kr för fysisk och psykisk sveda och värk. I.J. yrkade skadestånd med 145 950 kr jämte ränta, varav 125 000 kr för kränkning, 450 kr för sjukvårdskostnad, 500 kr för nedblodade och förstörda kläder, 10 000 kr för fysisk och psykisk sveda och värk samt 10 000 kr för bestående men. Tingsrätten (ordförande rådmannen Lennart Andersson) anförde i dom den 2 februari 2011:

till personer som har svenska som andraspråk eller som av andra anledningar inte behärskar svenskan lika bra, och jag tror att vi allt sammantaget får en risk för misstro mot makthavaren och rättsstaten, och en stark känsla av underlägsenhet och maktlöshet.

Naturligtvis måste

det finnas en absolut gräns för hur mycket man kan för enkla texter. Den juridiska precisionen får absolut inte gå för-

lorad, och denna gräns är det upp till domstolar och myndigheter att dra. Jag säger inte att vi ska flytta denna gräns markant. Det är istället de relativt små medlen som kan göra skillnad; tydligare dispositioner, enklare ordval, osv. Detta ger ökad tydlighet och förståelse till fördel för den enskilde, och medför en avsevärt större juridisk trygghet.

Den s.k. Förtroendeutredningen behandlade för ett par år sedan bl.a. vikten och behovet av begripligare domar och domstolsbeslut (SOU 2008:106). Ett stort antal domar undersöktes, och betydande problem och brister upptäcktes vad gällde såväl struktur och disposition

och uttryckssätt som ordval. Det konstaterades vidare att domarna sällan var skrivna ur medborgarens perspektiv. Utredningen poäng-

terade att domstolen måste sätta sig in i parternas situation och fundera över hur texten kommer att uppfattas av de berörda. Som nämnts berördes endast domar och domstolsbeslut, men jag tror att flera paralleller kan dras även till myndighetsbeslut och andra typer av skrivelser, där språket ibland också tenderar att bli onödigt byråkratiskt.

Vad gäller domar och domstolsbeslut har framsteg gjorts sedan Förtroendeutredningens arbete och kvalitén vad gäller tydligheten har höjts. Detta genom bl.a. gemensamma strategier från domstolarnas sida för att uppnå en enhetligare språktillämpning samt genom insatser från Språkrådet. Förhoppningsvis är detta steg i rätt riktning vad gäller att modernisera och förtydliga det juridiska språket. Detta kan enbart sägas vara till fördel för rättssäkerheten och för den enskilde medborgaren. Det vore därför fel av verksamma jurister och framförallt av oss juriststuderanter, Sveriges framtida juristkår, att stanna upp den utvecklingen genom att leka 30-talsjurister och använda ålderdomliga ord, uttryckssätt och krångliga meningbyggnader i våra framställningar.

Fredrik Ekfalk, T6

Om att (slippa) välja

Det är tentaplugg på T2, försommaren 2006, och Uppsala bjuder på det där praktvädret som är nästan unikt för just tentapluggsveckan. Jag och min kompis George sitter utanför Ekonomikum och tar en, hyfsat välförtjänt, paus från besittningsskydd och förutsättningsläran. Plötsligt kommer en reporter från UNT fram och vill göra en sådan där fråga-folk-på-stan-ruta. Frågan är ungefär ”Vad vill du bli när du blir stor?”. Både jag och George svarar utan större tvekan att det är en internationell karriär som lockar, gärna för en organisation som FN eller Röda Korset.

Vi spolar fram till nutid. Det flimrar förbi tentafester, pm-kvällar och utbytestermener. Idag jobbar jag på Advokatfirman Lindahl här i Uppsala och George är tjänstledig från Setterwalls för att sitta ting på Stockholms tingsrätt. Det här kan tyckas långt från våra storslagna drömmar om att rädda världen. Men det

betyder inte att vi tappat vår idealistiska drivkraft och det går faktiskt att få utlopp för den, parallellt med en mer kommersiellt inriktad karriär som affärsjurist. George visade vägen för ett drygt år sedan och nu under juledigheten var det min tur. På annandagen trotsade jag stormen Dagmar för att ta mig från föräldrarna i Sundsvall, byta

ryggsäck i Uppsala, flyga till Delhi och efter tio timmar på skumpiga bussar ramlade jag av i nordvästra Indien för ett äventyr som jag kommer att tänka på ofta och länge.

Under tre veckor jobbade jag som volontär i Banjara Basti; ett slum-

område med ca 3 000 kastlösa människor som mer än 60 år efter kastsystemets officiella avskaffande fortfarande står helt utanför samhället, med mycket begränsade framtidsutsikter. Barnen som vi tog hand om är inte föräldralösa, men svårt försummade. De överlever, men inte så mycket mer. Ett av de starkaste intrycken var en familj som fått fyra döttrar, en stor tragedi i en kultur där kvinnor inte tillåts bidra och kostar många års besparingar att gifta bort. De två yngsta var helt ignorerade och fick vare sig uppmärksamhet, omvårdnad eller kärlek. Fyraåringen var lika liten som sin två år yngre syster och ingen av dem kunde ens stå upp när volontärerna började ta särskild hand om dem.

Det är smärtsamt att se hur de här människorna finner sig i sin situation, utan att drömma om eller aspirera mot något bättre. För någon som saknar ambitioner är det svårt att motivera en långsiktig satsning. Om man t.ex. gått till skolan varje dag i ett halvår och konstaterar att livssituationen inte blivit

ett dugg bättre för det, varför ska man då fortsätta? Den här insikten har gjort mig tacksam inte bara för möjligheten att äta mig mätt och gå i skolan, utan också för den samhällskultur som uppmuntrar ambitioner och fick mig att faktiskt fortsätta gå till skolan även när det var tråkigt, trots att utdelningen hägrade först 17 år längre fram.

Tiden i Indien var för kort. På min tredje och sista vecka kände jag äntligen att de lite mer stökiga barnen, de som hela tiden testade gränser, hade börjat få respekt för mig och att de blyga barnen, de som darrade på läppen så fort man fick ögonkontakt, hade börjat lita på mig. Självklart hade det varit bättre att stanna längre. Det bästa för projektet hade varit att inte åka hem alls. Men mina tre veckor var ändå bättre än inget och jag får se mig själv som en kugge i hjulet, som får en seriös organisations verksamhet att gå runt även på längre sikt.

Det var en överklig känsla att komma hem till lägenheten och packa upp ryggsäcken, för att nästa dag dra på sig kostymen och gå till jobbet där patentlicenser och varumärkestvister hopat sig under "ledigheten". En av delägarna på kontoret brukar skämta om att jag och alla andra 80-talister (jag får lite stressutslag när jag

"Fyraåringen var lika liten som sin två år yngre syster och ingen av dem kunde ens stå upp" tänker på att många av er som läser det här är födda på 90-talet) bara är ute efter att "förverkliga oss själva". Jag håller helt med, men lägger nog inte

samma negativa värderingar i det som han. Det är klart att äventyret i Banjara till stor del var något som jag gjorde för min egen skull; för upplevelsen, erfarenheten och perspektivet. Men det blåste också nytt liv i idealismen och det känns skönt att jag faktiskt inte behöver välja.

John Engholm

Rättvisan som handelsvara

De flesta är nog överens om att den fria marknaden är bättre lämpad än staten att tillhandahålla vissa varor och tjänster. Skulle staten vara ansvarig för att tillverka bilar finns det en risk att de blir dyra, ohållbara och inte särskilt spännande. Ett exempel från verkligheten är Trabant, som kunde vara förenad med en 15-årig väntetid vid beställning. En instinktiv tanke angående biltillverkning är att den är påfallande komplicerad och kräver särskild kunskap och expertis för att kunna genomföras på ett lämpligt sätt. Jurister har förmodligen samma tankar om lagstiftning. Den behöver bland annat vara omfattande, förutsebar, effektiv och logisk. Många skulle nog hävda att ett modernt samhälles lagstiftning måste vara minst lika komplicerad som tillverkandet av en bil. Varför är då den allmänna uppfattningen att staten är lämpad att utforma lagstiftning, men inte att tillverka bilar?

Visst finns det fog för tanken att lagstiftning, ordningsmakt och rättsskipning skall tillhandahållas

av staten. Allt detta är ju ägnat att ge människor möjligheter att tillvarata sina rättigheter och det kan därför vara provocerande om sådan verksamhet baseras på afärsmässiga intressen. Med vetskap om att rättsskipning är komplicerat borde dock frågan ställas om inte marknaden skulle fin-

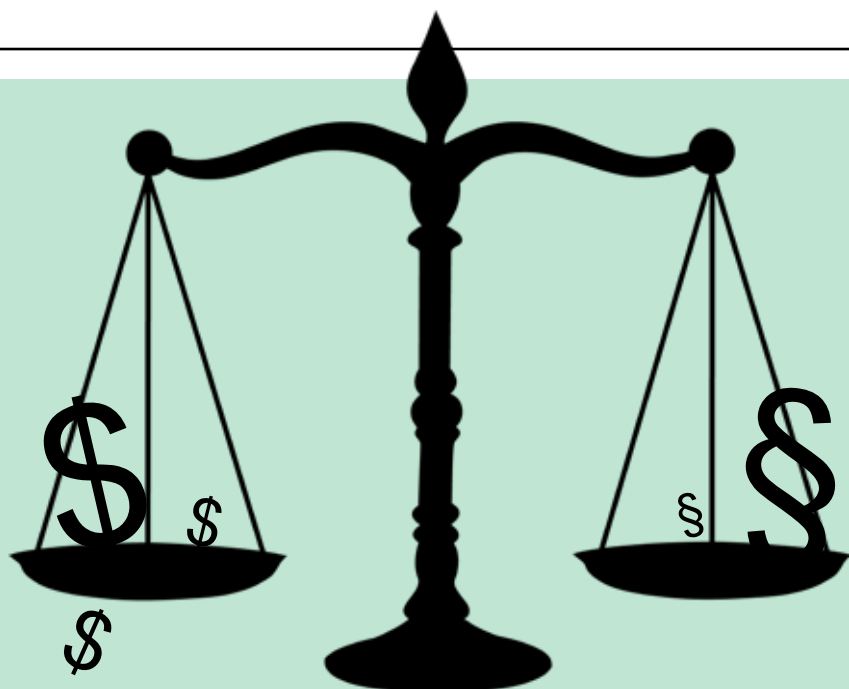
na en lösning som är bättre lämpad för ändamålet. Dessutom är det ju alltid trevligare med mänsklig interaktion som baseras på frivillighet snarare än tvångsanslutning. Utgångspunkten för denna analys är att människors negativa rättigheter upprätthålls dogmatiskt, det vill säga att ingen har rätt att kränka en annan människas liv, frihet eller egendom. Detta innebär att det inte kan ske någon beskattning och att någon stat därför inte har möjlighet att existera.

En marknads effektivitet tar avstamp i efterfrågan. På en fri mark-

nad är ett företags fortlevnad beroende av att det lyckas tillgodose kunders, investerarens eller anställdas behov. Exempel på sådana är trygghet, rättvisa och kompensation. Anna, en individ i ett statslöst samhälle, tillgodoser dessa behov genom att anlita ett privat säkerhetsbolag. Mot en månatlig avgift garanterar de att säkerställa hennes säkerhet, utge

ersättning i händelse av skada och begära kompensation från den som kränker hennes rättigheter. En sen kväll på Stora torget blir Anna misshandlad och rånad av Thomas. Efter att Anna kontaktat sitt säkerhetsbolag utger de kompensation i enlighet med avtalet och bekräftar att de skall utreda vem den skyldige är. Efter en undersökning kommer säkerhetsbolaget fram till att Thomas är skyldig och begär kompensation för sina kostnader. Thomas, som anser sig vara oskyldig, kontaktar sitt eget säkerhetsbolag som därför garan-

”På en fri marknad är ett företags fortlevnad beroende av att det lyckas tillgodose kunders, investerarens eller anställdas behov”

terar hans trygghet i enlighet med deras avtal.

Eftersom de två konkurrerande säkerhetsbolagen är i privat regi agerar de utifrån ett kostnadsminimerande synsätt och bestämmer sig för att lösa deras mellanhavanden på fredlig väg. Det är nämligen förenat med omotiverat höga kostnader att använda sig av våld i lösandet av dispyter. De två säkerhetsbolagen har därför tidigare skrivit ett kontrakt som stadgar att tvister skall lösas i ett privat skiljedomsinstitut. Skiljedomsinstitutet, som har ett gott rykte på marknaden, löser tvisten och drar slutsatsen att Thomas är skyldig. För att inte förlora sitt anseende följer det förlorade säkerhetsbolaget domen och förklarar för Thomas att de inte längre skyddar honom mot Annas säkerhetsbolag. Han betalar därmed skadeståndet och rättegångskostnaderna alternativt tillgodoser säkerhetsbolaget på annat sätt om han saknar betalningsförmåga.

Scenariot ger dock upphov till ett antal frågetecken. Vad händer till

exempel om Anna inte har råd eller möjlighet att teckna en försäkring hos säkerhetsbolaget? Eftersom kränkandet av hennes rättigheter skapar en fordran är ett alternativ att hon säljer denna till någon annan som kan använda sitt eget säkerhetsbolag eller tillgänglig bevisning för att driva in skulden och göra en vinst. På så sätt minskar utsikterna att komma undan med ett brott bara

för att det begås mot en som saknar ekonomiska möjligheter att driva en process. Om man anser att Thomas bör straffas för sitt beteende är det däremot inte helt enkelt att komma fram till en lösning som är förenlig med hans negativa rättigheter. Att Anna eller någon hon anlitar får göra vad som krävs för att Thomas skall ersätta det han stulit samt kostnader för indrivning är en sak. Att kräva något utöver detta såsom ytterligare kompensation eller fängelsestraff är en annan. Om

Annas rättigheter inte längre är kränkta skulle ju användandet av tvång mot Thomas innebära att hans rättigheter kränks. En möjlighet är att det i avtalet mellan säkerhetsbolagen och dess kunder regleras att kunderna godtar det straff som säkerhetsbolaget eller ett anlitat skiljedomsinstitut kommer fram till. Detta skulle i sig vara en

garant för att endast professionella och rättssäkra aktörer vinner marknadsandelar. Men vad händer om Thomas inte undertecknat något kontrakt över huvud taget? Ett synsätt är

att en kränkt rättighet inte återställs bara för att en stulen TV återlämnas, utan att det krävs något ytterligare som därför också ingår i rätten till självförsvar. Ur ett rättighetsperspektiv skulle det alltså inte vara tillåtet att riva sönder någons tröja och sedan återställa ordningen genom att kasta en femhundralapp på offret. I detta synsätt ligger

”inte helt enkelt att komma fram till en lösning som är förenlig med hans negativa rättigheter”

att en kränkt rättighet orsakar såväl sakskada som ideell skada. Detta framstår dock som en något oförutsebar konstruktion beroende på brottets karaktär och det är snarare en definition av skada än ett straff.

En annan tanke är att den som inte godtar ett straff utdömt av ett skiljedomsinstitut förlorar i anseende hos resten av befolkningen, vilket gör det svårt att interagera med samhället. Ett sätt att återställa sitt anseende vore då att fullgöra det man blivit dömd till. Det skulle kunna möjliggöras genom privata organisationer som förde offentliga register över de som inte rättade sig efter domar. Detta utgör inget kränkande av någon rättighet men framstår som ineffektivt, särskilt om en individ inte bryr sig om detta och upprepade gånger begår brott. Upprepad brottslighet bör emellertid vara svårt att bedriva i ett statslöst samhälle där konkurrensutsatta säkerhetsbolag agerar för att tillvarata sina kunders intressen och för att inte behöva utge kompensation för brott som skulle kunna förhindras.

Det är över huvud taget svårt att förena bestraffning med okränkbara rättigheter. Det finns dock skäl att anta att en fri marknad skulle resultera i något sorts system som skapar starka incitament för att rätta sig efter den privata rättsskipningen. Alla brott sker dock inte i utomobligatoriska relationer. I fråga om stöld från arbetsplatser och liknande kan detta lösas genom att en klausul i anställningsavtalet stadgar att ett visst skiljedomsinstitut beslutar om påföljd i händelse av ett uppdragat brott. Gällande ris-

ken för missbruk från arbetsgivarens sida är det viktigt att komma ihåg att ryktesspridning och media har en viktig roll även i ett statslöst samhälle. Det skulle förhindra att arbetsgivare använde sig av exempelvis korrupta skiljedomsinstitut vid avslutandet av anställningar, eftersom företaget skulle få svårt att attrahera arbetskraft.

Vilken lagstiftning skall då skiljedomsinstitutet följa i dess tvistelösning? Svaret är att de skall följa sin egentillverkade, både i brott- och tvistemål. Såväl säkerhetsbolagen som skiljedomsinstitutet är aktörer på en fri marknad och de är därför utsatta för ständig konkurrens. Det innebär att kunderna kommer att kontraktera det skiljedomsinstitut som erbjuder bäst lagstiftning till bäst kostnad.

Eftersom medborgarnas behov avseende lagstiftning är att den skall vara förutsebar, effektiv, logisk och rättssäker finns det en chans att detta resulterar i att de olika skiljedomsinstitutens lagstiftning närmar sig varandra. De mest ansedda säkerhetsbolagen och skiljedomsinstitutet kan antas bedriva ett sådant samarbete som medför att tvistelösning harmoniseras mellan emellan. Detta är dock ingen garanti – scenariot möjliggör en stor mängd avtal mellan olika säkerhetsbolag vilket i sin tur aktualiserar en stor mängd lagstiftningar. Om två säkerhetsbolag tillämpar olika sorters lagstiftning är

det möjligt att förhandla fram en lämplig lösning i det enskilda fallet, men att göra detta upprepade gånger skulle medföra höga transaktionskostnader. Antag till exempel att en grupp lagstiftningsköpare har ett intresse av att en viss sorts avtal kan stiftas genom konkludent handlande, medan andra har ett intresse av att det krävs en skriftlig accept. Om den totala kostnaden för ett av dessa alternativ (för båda parterna såväl innan, under och efter en tvist) är lägre än det andra är följden att det är mer kostnadseffektivt att välja det första alternativet, varför marknaden i teorin kommer att anpassa sig efter det utfallet.

Detta är ett exempel på hur lag och ordning kan upprätthållas på den fria marknaden. Exemplet är förvisso kortfattat och förenklat, men visar hur konkurrens i teorin kan göra komplicerad lagstiftning bättre till en lägre kostnad – fri från tvångsfinansiering, ineffektivitet och särintressen hos staten, politiker och tjänstemän. Idag präglas vårt rättsväsende bland annat av höga balanser i domstolarna, utdragna förhandlingar samt en oförmåga hos polisen att utreda de så kallade miljonbrotten. Vad skiljer egentligen dessa företeelser från Trabantens väntetid?

Adam Sandberg T6

Room for individuality, space for success

The business law market is dynamic and ever-changing, which calls for flexibility and diversity. That is why we are looking for individuals with different backgrounds and personalities to be part of our team. If you possess flexibility, imagination and ambition, we can offer you opportunities within Swedish and international business law. Our unique cross-border approach has taken us out into the world, with offices in more than 40 countries, and it could also be your path to an exciting and successful career in international business law.

Take your first step by visiting us at:
www.dlanordic.se

Foto Seiran Sinjari, T6

Peter Althin

Därför är han republikan

När prinsessan Estelle kom till världen var media mest intresserade av namnet, däremot fanns det andra som gick i helt andra tankar. Press Judicata möter republikanen Peter Althin för att få hans syn på statsskicket samt hans engagemang för Sveriges övergång från monarki till republik. Althin är ordförande för Republikanska föreningen, känd försvarsadvokat som agerat försvarare i en rad uppmärksammade fall och tidigare riksdagsledamot (Kristdemokraterna).

Ingen har väl undgått att kronprinsessan Victoria fött en dotter. En ny prinsessa-och tronarvinge är född, svenska folket har hurrat och firat denna efterlängtnade prinsessa. Det finns dock även de som tar detta tillfälle i akt och markerar sitt missnöje över vårt rådande statsskick. Prinsessan Estelles födsel har även medfört en tillströmning av medlemmar till Republikanska föreningen, under det första dygnet ökade medlemsantalet med 500 personer. Föreningen har utarbetat ett förslag, som presenteras i vår, på hur ett byte av statsskicket skulle kunna gå till.

Hur länge har du arbetat aktivt med republikfrågorna?

– Sedan 2006, då blev jag vice ordförande i Republikanska föreningen och 2009 blev jag ordförande.

Har din inställning i dessa frågor

påverkats av din yrkesroll som jurist?

– Jag blev republikan väldigt tidigt, jag läste Vilhelm Moberg i gymnasiet, han var en av mina favoritförfattare och han skrev ju ”Därför är jag republikan”. Det formade mitt liv när det gäller det grundläggande inom det politiska, juridiska och det privata, alla människors lika värde. Det har följt i alla dem tre bitarna, det tror jag har format mig. Alla människor har samma värde och därför gick jag med i Kristdemokraterna och ibland undrar jag om dem lever upp till det i alla hänseenden.

Har republikdiskussionen, först nu i och med prinsessans födelse, blivit aktuell?

– Det kom ju inte som en överraskning för någon att en ny tronarvinge skulle födas. Frågan kom först upp på bordet

“För mig är det ointressant vad kungen gjorde på 70- eller 80-talet”

i och med kronprinsessan Victorias bröllop, efter att den länge varit en ickefråga i Sverige. Då blev det en anslutning av nya medlemmar och alla började diskutera frågorna

kring ärtlig monarki, intresset för föreningens synpunkter ökade. Prinsessan Estelles födelse ledde dock till en uppseendeväckande stor tillströmning av nya medlemmar.

Varför tror du att man tar det steget och faktiskt blir medlem just nu när prinsessan har fötts? Har man inte tänkt till tidigare?

– Vi har så mycket runt omkring oss, det finns ju väldigt många andra frågor som är väl så viktiga. Arbetslösheten och så vidare. Men när det här hände, då stannade folk upp och tänkte efter på vad som egentligen väntar den här flickan.

Kan det vara så att beslutet att gå med i föreningen inte alltid grundar sig på ett missnöje med statskicket?

– Så kan det säkert vara, det finns dem som är missnöjda över annat, såsom skandaler kring kaffeflickor och en far som är nazist. Själv vill jag dock hålla debatten ifrån detta. För mig är det ointressant vad kungen gjorde på 70- eller 80-talet.

Hur gick dina tankar kring ordförandeskapet och varför tog du på dig det?

– När jag hade varit vice ordförande i tre år slutade vår ordförande, då frågade de mig, ”nja” sa jag, jag hade precis lämnat riksdagen då. Men sedan tänkte jag ”fasen, de ska ju gifta sig, då kommer det upp på bordet, det här är en utma-

ning” och så blev det. Vi märkte en fantastisk förändring i antalet medlemmar och i opinionstrycket. Plötsligt var det, kan jag tänka mig, som arbetarrörelsen när den fick fart. Att vara med i detta var ju oerhört lockande.

Du har sagt att det strider mot barnkonventionen att

Estelle föds till tronarvinge och allt vad det innebär. Kan du berätta lite mer om det?

– Av Barnkonventionen framgår att alla barn har samma värde, alla barn har samma rättigheter, alla barn har rätt till sin egen livsåskådning och att forma sitt liv. Hon kan inte forma något liv, hon kan inte bli katolik som drottning Kristina, som avgick av den anledningen. Det strider mot barnkonventionen.

Har du någon förståelse för argumentet, att det traditionella- och historiska arvet skulle försvinna om monarkin avvecklades?

– Nej, det har jag inte. Monarkister har inga sakargument, utan de

har känslomässiga argument. Det är alltid svårare, i juridiken också, att argumentera mot en känsla. De har två argument och dem är lika korkade båda två. Nummer ett är traditionen med kungar och drottningar, det är ett dåligt argument.

Traditioner som vi har gått ifrån

när utvecklingen gått ifrån, som är förlegade, dem ska vi inte ha kvar bara för att de är traditioner. Det andra argumentet är att ”det är så trevligt”, trevligt att dem klär upp sig och det är stora

fester, dem vinkar och så

vidare. Det är en sådan egoistisk utgångspunkt. Jag brukar säga ”Trevligt? Se till så du själv får trevligt, istället för att titta på andra som har det!” Ett till argument har det funnits, det är att vi vill ha republik men hur vill vi att den ska se ut? Ja och det kommer nu i vår, vår republikanska författning kommer att vara klar i vår och sen är det bara att köra på!

Anser du att monarki är odemo-

“De har två argument och de är lika korkade båda två”

kratiskt?

– Det är inte helt enkelt att svara på. Monarkin är demokratiskt i den meningen att riksdagen beslutade om det i Torekovsuppgörelsen och riksdagen är ju förtroendevalda. Men det är inte demokratiskt om man ser till det faktum att den högsta offentliga funktionen ärvs. Jag själv säger därför aldrig att monarki är odemokratiskt utan att man måste ta bort den sista biten också när det gäller den offentliga funktionen för att fördjupa demokratin.

Hur skulle ett införande av republik bidra till en fördjupad demokrati?

– Främst genom att all makt utgår ifrån folket, folket väljer också någon som vill bli vald. Dessutom skulle ämbetet som president vara tidsbestämt.

I Republikanska föreningens förslag till ny regeringsform presenteras flera alternativ till hur presidenten ska väljas, har ni inte enats om detta?

– Vi är en demokratisk förening och jag har min uppfattning men jag vill inte styra någon. När utredningen blir färdig ska den ut bland medlemmarna. Är det bäst att ha direkta- eller indirekta val, ska vi ha en statschef över huvud taget? Det tycker jag att de ska få uttrycka och själva välja.

Det krävs ju en grundlagsändring för att byta statsskicket men finns det något mer att tänka på när man ska avveckla en monarki?

– Nej, det görs genom ny grundlag. Jag tror att kungafamiljen kommer att ”jobba med oss” när dem märker att tillräckligt stöd för monarki inte längre finns. Om 10 år, jag hoppas snabbare, tror jag att majoriteten är för republik.

Hur marknadsför vi Sverige utan kung?

– På samma vis som nu. Vi säljer inte fler produkter för att vi har en kung, inget annat land köper en extra Volvo med anledning av kungen. Jag tror snarare att man tycker det är lite udda att ett land som ändå i många hänseenden är framgångsrikt har kvar en gammal förlegad tradition. Jag

vill dock tillägga att kungen gärna får fortsätta vara ”kung” men statschef ska han inte vara en minut i onödan.

Kan Sveriges ställning i världen förändras om vi övergår till republik?

– Ja, det tror jag. Sverige ligger redan i framkant på många andra fronter såsom forskning, jämställdhet mellan kön och studiemöjligheter för alla. En suck av lättnad skulle nästan kunna höras ute i Europa om vi tog det steget

också.

Tror du att en eventuell likgiltighet inför statsskicket kan bero på att den politiska makten faktiskt ligger hos riksdagen?

– Det kan säkert bero på det. Man tycker nog samtidigt att det inte kommer några riktiga signaler från de politiska partierna och det finns så mycket annat att tänka på.

Vad får ni i föreningen för gehör från era respektive partier i republikfrågan?

– Det är nog väldigt olika. Det är dock hämmande för republikfrågan att partierna är så känsliga för hur folket röstar.

Avslutningsvis förklarar Althin att vi har många steg kvar för hur man ska forma ett samhälle där alla får samma möjligheter att påverka sin situation. Han lovar dock mig att jag under min livstid kommer få uppleva republik och att det till och med kanske är jag som blir president. Framtiden får utvisa huruvida Sverige om 10 år eller längre fram har en statschef som är folkvald eller om vår tradition och historia ska fortsätta bära kungahuset.

Seiran Sinjari, T6

Din karriär, vem bryr sig?

Vi bryr oss.
Väldigt mycket.

Claes Langenius
Managing Partner

Malin Sandquist
Partner

HAMMARSKIÖLD & Co

www.hammarskiold.se

Lokal kunskap. Global expertis.

whitecase.com

Det är skillnad
mellan en lokal och
en global byrå

White & Case är en av världens största affärsjuridiska advokatbyråer, med kontor över hela världen. Idag arbetar ca 50 jurister på Stockholmskontoret och vi söker kontinuerligt nya jurister.

Vi värdesätter noggranna lagspelare med eget driv som besitter goda juridiska kunskaper, har intresse för företagande och affärer samt sinne för service. På White & Case har du goda förutsättningar att växa i en global miljö.

Worldwide. For Our Clients.

38 offices in 26 countries

In this publication, White & Case means the international legal practice comprising White & Case LLP, a New York State registered limited liability partnership, White & Case LLP, a limited liability partnership incorporated under English law and all other affiliated partnerships, companies and entities.

Djur och människor

samma skrot och korn

Djurskydd och straff för brott mot djurskyddslagstiftningen är frågor som vid diskussion lätt kan väcka heta känslor. Många är vi som har haft ett djur kärt om hjärtat, och många är vi som upprörs över medias rapportering av hur illa djur blir behandlade. Många är vi även som upprörs över de till synes låga straffen som utdelas för brott mot djurskyddslagstiftningen.

Under senare år finns det uppmärksammade exempel; såsom männen i Stockholm som dödade kaniner under mycket plågsamma och stressande former genom att hetsa en kamphund på dem, tända eld på dem och stampa på dem. De fyra personerna dömdes till sex, fyra och tre månaders fängelse samt dagsböter i Svea hovrätt (se RH 2011:19).

För den stora majoriteten av samhället framstår dessa domar som upprörande. Det är denna grupp av människor som ser sina hundar som sina bästa vänner, som pratar om sina katter som en famil-

jemedlem och som alltid till- och omtalar sina djur med (människo) namn. Det är dessa människor som genom kvällspressen exponeras mot, och djupt upprörs över, domstolens domar mot människor av ovan nämnt slag. Denna grupp av människor tror jag drabbas av en känsla av orättvisa. Det finns en tanke och en känsla att om en människa hade eldats upp levande, hade skurits svårt eller med flit blivit anfallen med en hund hade straffet blivit hårdare.

Nedan följer några fler praktiska, och historiska, exempel för att belysa hur domstolen har dömt genom tiden.

I NJA 1914 s 175 behandlades frågan huruvida ett så kallat "grytprov", där en hund och en räv placerades i ett konstgjort gryt för att sedan slåss, kunde anses bryta mot den dåvarande djurskyddslagstiftningen. De tilltalade hävdade att grytprov hade samma syfte som

och därmed var jämställt med hästkapplöpning, där de snabbaste hästarna valdes ut till avel för att kunna främja rasens snabbhet. Grytprovet anordnades för att avgöra vilka hundar som bäst lämpade sig för grytjakt, och således vilka hundar som bäst lämpade sig för avel. Domstolen uttalade att grytprov som fenomen inte kunde anses innebära "uppenbar grymhet" i behandlingen av dessa djur,

men att vissa inslag vid just denna tillställning fick anses vara onödigt grymma mot djuren.

I NJA 1921 s 660 dömdes ett antal kvinnor, som arbetade som mjölkerskor på en gård, till ansvar för att ha an-

slutit sig till lantarbetarnas strejk och vägrat mjölka gårdens kossor. I och med detta tyckte domsolen att mjölkerskorna visade en sådan "uppenbar grymhet" mot djuren, att de dömdes till djurplågeri.

I NJA 1928 s 29 uttalar domstolen att den tilltalade "icke kan anses

*"tända eld
på dem och
stampa på
dem"*

hava genom sitt förfarande visat uppenbar grymhet i behandling av ifrågavarande djur”, när det gällde en herre som med hjälp av sin käpp hade krossat huvudet på en katt.

I NJA 1934 s 36 avlivades en hundvalp genom att den, utan föregående bedövning eller liknande, slängdes in i en till ett fartygs ångpannor tillhörande eldstad. Domstolen ansåg att den tilltalade, på grund av att det av vittnens utsagor ansågs styrkt att valpen varit vid liv i upp till två minuter inne i rosten, fick anses ha uppvisat uppenbar grymhet mot djuret. Domstolen dömde således den tilltalade enligt dåvarande strafflagen. Dock uttalade skiljaktig i RR:n att det med hänsyn till den värme och den mängd koloxid som vid tillfället utvecklades i eldstaden måste anses skäligt att den tilltalade antog att valpen skulle dö ögonblickligen. Den skiljaktige resonerade vidare att valpen i vart fall måste anses ha bedövats av värmen och koloxiden, och att detta får anses vara ”bestyrkt därav att valpen endast gläfst eller gnällt men ej tjutit”.

Under första halvan av 1900-talet synes domstolen ha haft en ganska pragmatisk inställning till djur och hur vi människor behandlade dessa. Domstolen dömer med full majoritet för ansvar till misskötsel av kossor, som får anses vara nyttodjur. Dock frias de tilltalade i två av fallen där grymhet har visats mot sällskapsdjur såsom hundar och katter, och skiljaktige i fallet från 1934 får dessutom anses ge uttryck för en barbarisk djursyn.

I modern tid dömer domstolen i allt fler fall till ansvar för brott mot djurskyddslagstiftningen. Dock väcks ofta upprörda röster som hävdar att domstolen hantlar dessa fall med silkeshandskar, och att det måste dömas ut hårdare straff. Det uttalas dels att hela straffskalan (som sträcker sig upp till och med två års fängelse) måste användas, och dels att straffskalan borde göras hårdare. Många var även blogginläggen, Facebookstatusuppdateringarna och Facebookgrupperna som med full styrka hävdade att männen i kanin-fallet

borde både lemlästas och mördas. Det kanske är en oskyldig skillnad, men de uttalanden som jag refererade till i slutet på föregående stycke tycker jag är paradoxala i förhållande till vad ”opinionen” ger uttryck för. När det talas om att djur är lika mycket värda och att det krävs hårdare straff, så omtalas brotten med lokutionen att djuren har ”dödats”, trots att det varit både överlagt och grymt. När det talas om människor används istället lokutionen att människor har ”mördats”. Kaninerna döddes, men förövarna borde mördas för sitt dåd. Det kan mycket väl vara en semantisk, och obetydlig, skillnad som beror på det språkliga arvet. Det kan dock vara så att det uppstår en moralisk och etisk konflikt när dessa frågor dryftas, och att denna konflikt tar sig i uttryck genom denna språkliga skillnad mellan omständigheter som rör djur och omständigheter som rör människor.

Frågan handlar i grund och botten om huruvida människor och

“behövs större kunskap om vad fängelse faktiskt är”

djur är likvärdiga/jämställda och om djuren bör behandlas därefter. Personligen anser jag att även människor är djur, men att vi har byggt upp samhället och våra värderingar runt oss själva. Det leder till att många har en osynlig skiljelinje mellan ”oss” och ”dem”. Många ser på djur som saker, och denna objektifiering avspeglar sig i vårt sätt att hantera dessa frågor. Vidare tycker jag att den absoluta majoriteten av uttalandena som görs i dessa frågor i stor utsträckning präglas av okunskap, känslolyttringar och av influenser från kvällspressen – som i sin jakt på att sälja lösnummer uppfinner de mest spektakulära rubriker och dysfemismer.

Det behövs större kunskap om vad fängelse faktiskt är och vad ett fängelsestraff faktiskt innebär för den straffade. Det behövs större kunskap om hur det svenska straffmättnings- och straffvärderings-systemet ser ut och varför, och det behövs större kunskap om syftet med att staten straffar lagöverträ-

dare. I så fall tror jag att debatten hade sett annorlunda ut.

Dessutom anser jag att det är positivt att domstolen inte slår i straffskalans tak när det gäller utdömande av straff i alla de fall som den ska bedöma. Det ska dock påpekas, med hänsyn till den debatt som ofta uppstår i samband med uppmärksammade fall av djurplågeri, att straffen som döms ut i fall som rör angrepp mot människors hälsa och liv sällan uppnår maxvärdet heller. Det är helt enkelt inte önskvärt med ett system där prejudicerande domar av allt för mild grad stadgar att maxstraffsvärdet har uppnåtts. En viktig fråga i sammanhanget är dock när maxstraffet väl ska dömas ut. Borde det inte anses tillräckligt att kaniner slits i stycken av en hetsad hund, att de stampas på och att de bränns till döds?

Det är en svår avvägning som domstolen måste göra, och jag förstår att det sticker i ögonen på folk när domstolen ”bara” dömer till sex månaders fängelse i fall som ka-

nin-fallet. Men hur orättvist vi än tycker att det är när djur behandlas annorlunda än människor, och hur svaga straff vi tycker att domstolen än delar ut så gör vi uppenbarligen en skillnad mellan oss och djuren. Vi mördar inte djur, och vi spärrar inte heller in människor på livstid för att de har begått brott mot djur. Jag kan inte svara på om det är rätt eller fel, men jag vet att det är en svår balansgång och jag tror att debatten skulle få en konstruktivare karaktär om allmänheten informerades och upplystes om varför domstolen dömer som den gör. Utan information retas folkets bibliska ådra, och tanken om ”ett öga för ett öga, en tand för en tand” gör sig hörd som den enda rättvisan samtidigt som domstolen riskerar att tappa trovärdighet i dessa frågor.

Levi Bergstedt, T6

”Inte ska staten bestämma om jag skall dricka läsk eller mjölk till maten”

En krönika om beskattningen och dess syften.

Inledning

Varför betalar vi skatt? I denna krönika tänker jag utreda frågan samt presentera min syn på skattelagstiftning som syftar till att styra människors beteende.

Det enkla svaret på frågan är att vi främst betalar skatt för att finansiera vår gemensamma välfärd. Detta benämns av Lodin m.fl. som beskattningens rent fiskala syfte. Men beskattningen kan även användas för en mängd andra politiska syften. Endast fantasin sätter egentligen gränserna. När beskattningen inte används för att finansiera den offentliga verksamheten talas istället om beskattningens icke fiskala syften.

Ett sådant icke-fiskalt syfte är att utjämna förmögenhetsklyftorna mellan medborgarna i Sverige. Detta uppnås främst genom att höga inkomster beskattas med en högre procentuell skattesats. Ett annat exempel på ett icke-fiskalt syfte är att beskattningen kan förändras för att stabilisera samhälls ekonomin i förhållande till mark-

nadens konjunktursvängningar. Stabiliseringen kan t.ex. ske genom att mervärdesskatten på en produkt höjs eller sänks för att påverka efterfrågan från konsumenterna. Det som är gemensamt för skatter som inte har ett rent fiskalt syfte är att de påverkar medborgarnas beteenden. Att styra medborgarnas beteenden är oftast inte en oförutsedd effekt utan i regel ett av målen med beskattningen i fråga.

När beskattningen däremot inte har en beteendestyrande effekt talar Lodin m.fl. om att den är neutral. Att beskattningen dessutom är likformig, dvs. att lika inkomster beskattas lika, bidrar till att beskattningen blir neutral. Relationen mellan likformighet och neutralitet kan beskrivas som att neutralitet är målet och likformighet är medlet för att nå dit.

Kort historik

Innan 1991 års skattereform hade beskattningen ganska omfattande inslag av beteendestyrring. Dessa inslag lyckades inte fullt ut och or-

sakade ofta ett agerande från medborgarna som inte var samhälls-ekonomisk optimalt. T.ex. låste man kapitalets fria rörlighet genom att skattemässigt uppmuntra företagen till omfattande investeringar i den egna verksamheten. Dessutom gjorde olikheter i beskattningen av olika investeringsformer att investeringar koncentrerades till områden där beskattningen var förmånlig, snarare än dit investeringen hade gjort mest samhälls-ekonomisk nytta.

Ett av de viktigaste syftena med 1991 års skattereform blev därför att göra beskattningen mindre beteendestyrande. Detta gjorde man främst genom ta bort en mängd undantag och kryphål så att så mycket som möjligt av inkomsten blev skattepliktig inkomst, samtidigt som man sänkte skattesatsen. Beskattningsåtgärder med beteendestyrande inslag har emellertid på intet sätt försvunnit och på senare tid kan en ökning skönjas. Kända exempel är jobbskatteavdraget, RUT- och ROT-avdragen samt nu

senast den sänkta restaurangmomsen.

Fördelar och nackdelar med beteendestyran­de beskattning

Fördelarna med en beteendestyran­de beskattning varierar från fall till fall. T.ex. syftar jobbskatteavdraget till att öka incitamenten för att arbeta. Den sänkta restaurangmomsen syftar dels till att öka sys­selsättningen för ungdomar samt dels till att minska omkostnaderna för restaurangerna, som tidigare varit tvungna att tillämpa två olika moms­satser.

Nackdelarna med en beteendestyran­de beskattning varierar även de från fall till fall. Vissa styråtgärder ger inte upphov till några nackde­lar alls medan andra styrande in­slag ger upphov till stora nackde­lar. Övergripande kan dock för det första sägas att en beskattning som belönar ett visst beteende riskerar att dra till sig missbruk i form av laglig skatteplanering och olagligt skattefusk. För det andra kan en beteendestyran­de beskattning vara

helt eller delvis ineffektiv (beskatt­ningen ger inte upphov till den öns­kade effekten) eller få oförutsedda negativa bieffekter. Ett exempel på en beskattningsåtgärd som måste anses som ineffektiv är skattesub­vention på miljöbilar vilka kan dri­vas på såväl etanol som bensin. Ef­tersom priset på etanol är högt och tillgängligheten låg används främst bensin som drivmedel i dessa bi­lar. På detta sätt har staten orsakats en statlig utgift utan motsvarande samhällsnytta. Åtgärden har för övrigt nyligen tagits bort.

Min synpunkt

Innan staten utnyttjar en beteen­destyrande beskattningsåtgärd an­ser jag att varje sådan åtgärd bör föregås av en tillförlitlig utredning och avvägning mellan potentiella fördelar och nackdelar. I kravet på att utredningen och avvägning skall vara tillförlitlig ligger att man noggrant utreder eventuella för­ och nackdelar med åtgärden så att man med någorlunda säkerhet kan förutse vad åtgärden kommer re­sultera i. Kravet på tillförlitlighet är

enligt mig den största anledningen till att vara försiktig då man över­väger att införa en beteendestyran­de beskattning. Detta eftersom det kan vara ytterst svårt att förutse en befolknings beteenden och de kau­salkedjor som beteendet ger upp­hov till. Denna oförutsebarhet gör enligt mig att potentiella fördelar och nackdelar med en åtgärd kan vara mycket svåra, nästintill omöj­liga, att förutse. Detta kan åskåd­liggöras med ett exempel.

Exemplet tänker jag hämta från våra grannländer i Norden. I flera av våra grannländer har man in­fört punktskatter på produkter med mättat fett eller socker. Syftet är såklart delvis att dra in pengar till statskassan, men punktskat­ten motiveras främst med att den skall avhålla personer från att köpa onyttig mat och därmed förbättra folkhälsan.

En första invändning kan riktas mot om effektivitetsfrågan verk­ligen utretts ordentligt. Kommer verkligen folkhälsan bli bättre för

att momsen höjs på omättat fett och socker? För att åtgärden skall vara effektiv måste den (1) se till att människor verkligen köper mindre av dessa produkter, vilket kan vara nog svårt. Dessutom måste (2) detta minskade intag av socker och fett verkligen leda till att folkhälsan blir bättre. Denna andra punkt kan tyckas enkel att uppfylla men vad jag vet finns det många olika åsikter i expertisen om vad som är "nyttig" mat.

En andra invändning mot fett- och sockerskatten kan resas mot om eventuella bieffekter verkligen har utretts ordenligt. Tänk er att studenten X skall köpa middag till sig och sin rumskompis Y. Det är fredag och oxfilé med pommes och bearnaisesås står på menyn. När X kommer fram till kyldisken noterar han att bearnaisesåsen blivit dyr på grund av den nya punktskatten. Han bestämmer sig därför för att "slå två flugor i en smäll" (tjäna pengar och äta nyttigt) och hoppar över bearnaisesåsen. Tomatsåsen hemma i kylen får duga bestämmer X. Men det är ändå fredag tänker den hungrige X som varit ute och tränat. Han beslutar sig därför för att använda pengarna som blev över tidigare till att köpa lite extra kött som, enligt livsmedelsverket, endast innehåller 4,4 % fett och massor av nyttiga proteiner.

I scenariot ovan får skatteåtgärden avsedd effekt, X och Y äter "nyttigt". En bieffekt i detta scenario är dock att det köps mer kött. Kött anses idag som en av de värsta miljöbovarna (se t.ex. Naturvårdsverkets rapport nr: 6456).

I just detta hypotetiska scenario blir effekten av skatteåtgärden syn-

nerligen intressant eftersom effekten i mikroperspektivet (X:s hälsa) och effekten i makroperspektivet (hela mänsklighetens undergång) är motstridiga och i detta fall anser jag att effekten på makronivå bör ges företräde. Det vill säga: det spelar ingen roll hur vältränade vi är om vi inte har någon planet att vara vältränade på. Om det är någon av de två varorna som skall belastas med en punktskatt är det alltså oxfilén.

Men det är ju inte en fråga om antingen eller. Visst kan man punktskatta både kött, fett och socker. Inget hindrar det, men det är inte det som är min poäng.

Slutsats

Min poäng är att om man inför en beteendestyrande skatteåtgärd kommer den få konsekvenser. Åtgärden kommer starta en kausalkedja som kan vara svår att överblicka och ofta leda till oväntade och i värsta fall oönskade resultat (nackdelar). Dessa oönskade resultat kommer att behöva rättas till, vilket i sin tur kan ge upphov till ytterligare särregler (t.ex. en punktbeskattning till osv.). Och så kan det fortsätta i en ond cirkel. Det är därför man bör vara försiktig med beteendestyrande beskattningsåtgärder. Som nämnts ovan anser jag att varje beteendestyrande beskattningsåtgärd bör föregås av en tillförlitlig utredning och avvägning mellan potentiella fördelar och nackdelar. I kravet på att utredningen och avvägning skall vara tillförlitlig ligger

enligt mig ett krav på att man skall noggrant utreda eventuella för- och nackdelar med åtgärden så att man med någorlunda säkerhet kan förutse vilka fördelar och nackdelar en beteendestyrande åtgärd kommer ge upphov till.

En annan fråga

Till sist skall även nämnas att beteendestyrande beskattning i allmänhet och fett- och sockerskatten i synnerhet kan kritiserats utifrån individens rätt till självbe-

stämmande. Detta är främst en politisk/filosofisk invändning som jag inte kommer ta ställning till i denna krönika. Något vill jag dock säga i ämnet.

Även vad gäller individens rätt till självbestämmande an-

ser jag att en noggrann avvägning bör göras mot de fördelar en beteendestyrande beskattning kan medföra. Individens rätt till självbestämmande bör inte inskränkas utan en motsvarande nytta (fördel) för samhället. Vad som utgör en motsvarande samhällsnytta överlämnar jag till politikerna att avgöra. Miljöområdet får dock anses vara ett sådant område där individens rätt till självbestämmande får stå tillbaka för allmänhetens intresse av intresse av en fungerande planet.

Mattias Jernbäcker, T6

*“noterar
han att bearnaisesåsen blivit
dyr på grund av
den nya punktskatten”*

#1

SNART ÄR DET DIN TUR ATT BLI ÅRETS ELEGANTASTE HJÄRNA.

VAD GÄLLER?

Business Law Challenge är Sveriges största studenttävling inom affärsjuridik. Förra årets upplaga togs hem av Samir El-Sabini från Handelshögskolan i Göteborg efter en hård final i Stockholm. I höst är det dags att hitta 2012 års vinnare och förberedelserna är i full gång. Håll utkik!

Under tiden är du välkommen att läsa mer på www.businesslawchallenge.se

Studiebevakarna informerar

Vad sjutton gör vi?

Juristprogrammet är inte perfekt.

Det finns för få studieplatser. Det finns lärare som inte rättar i tid. När man skriver ett PM finns inga böcker. När man äter mat på JB finns inga stolar. Vi har föreläsningar på bio. Gud vet vad läkarstudenter får men inte vi. Biblioteket är inte öppet under vårt tentaplugg. Så mycket hänger på ett tentamenstillfälle. Om man missar första tentamen riskerar man en strafftentamen. Om man är missnöjd med sin tenta eller PM så är det närmast omöjligt att överklaga. Om man missar ett unket seminarium för mycket riskerar man att behöva gå om hela terminen - trots att man vet att man klarar kurskraven.

Listan kan göras lång på saker som kan göra livet svårare som juriststudent i Uppsala.

Men vi finns här för dig.

Vi studiebevakare är anställda för att ge stöd och information till tid när problemen dyker upp. Oavsett hur stort eller litet det än kan tänkas vara, hoppas vi på att få bidra med vår hjälp. Det kan röra sig allt om att svara på frågor, förverkliga idéer eller att finnas som stöd så du slipper möte svårigheterna ensam.

Vi är på din sida och lovar att göra vårt bästa för att finnas där för dig!

/ David, Sarah, Zandra och Ninos

Mottagningstid: ons, tors 9-11
Mail: studiebev.jur@us.uu.se

Tel: 018-4712679
Kontor: Gamla torget, plan 4

JURIDISKA STUDIERÅDET

P3:s karikatyrer

För inte så länge sedan var det P3-gasque. Pengar, Piller & Paragrafer. Som de flesta av oss vet är det en av årets mer speciella tillställningar. Till den grad att köandet till biljettköpet har blivit ett event för sig. Jag själv, som gnäller som få när det kommer till köande som koncept, kopplade bort stoltheten en stund och ställde mig snällt som nr 15 i kön utanför Jontes den 9 februari. Klockan var 06.14.

Och så kom den stora dagen, och visst var vi förväntansfulla allihop. Men vad var vi egentligen så förväntansfulla över? Gasquen är ju ganska sedvanlig: fördrink, 3-rätters, underhållning och släpp. Eller?

Konceptet ”fördrink, 3-rätters, underhållning och släpp” kan ju ha många olika skepnader. Inte minst när man gör det med vitt främmande peng:iga & pill:iga människor som är minst lika förväntansfulla som en själv. Rollerna vi intar när vi ska identifiera oss själva och varandra bland alla P:n skapar en särskild stämning. I den här krönikan tänkte jag passa på att begrunda kvällen den 2 mars samt P3 som

koncept lite närmare.

Den första personen jag hälsade på vid bordet var läkaren. Det var en pedagogiskt lugn T4:a som precis kommit ut på klinik. Jag försökte lirka ur honom Ackis mörka sidor (någonting i stil med Riget av von Trier). Lönlöst. Killen var rock solid. Ernst Hugo Järegård hade kanske varit mer av ett partytrick, men det känns tryggt att denna mer socialt kompetenta och pedagogiska läkarkamrat kommer ta hand om människor som jag själv på heltid i framtiden. Hans extas kring Dr Bombay lämnas därhän.

Sen gjorde ekonomen entré. När jag drog den klassiska frågan om vad han ville göra i framtiden svarade dandyn kort och koncist ”Jag vill bli en sån där alla hatar”. Uppfattat. Senare på kvällen presenterades jag för hans bekanta med inledningen ”Ja asså först verkar hon sjukt stel, men hon är inte det egentligen”. Ekonomens smicker visste inga gränser.

Och så var det jag själv. Den främsta kritiken mot oss jurister brukar ju handla om att vi är (just precis) stela och ”paragrafryttiga”. Hemska

tanke, men det är mycket möjligt att jag levde upp till det. En liten stund i alla fall. Jag började glatt prata om min EU-rättskurs och vidare in på EU-rätt som den självutnämnde experten jag tyckte mig vara. När sällskapets blickar började vandra iväg lyckades jag lägga band på mig själv och lovade dyrt och heligt att jag var en ”chill brud”.

Jag tror att det är just dessa situationer som gör P3 lite roligare, för någonstans i dimman blir vi som karikatyrer av oss själva. Kanske behöver vi leva oss in i rollerna på det sättet för att identifiera oss bland alla P:n. ”Fördrink, 3-rätters, underhållning och släpp” får så mycket mer smak när vi försöker särskilja oss från både ekonomer och läkare än om vi hade gjort det med en vanlig kursare. Och de gör ju precis samma sak. Det hela är förmodligen ganska onödigt i grund och botten, för trots alla fördomar vet vi alla från början att vi är tillräckligt lika för att leka bäst. Men det här är ju så mycket roligare.

Marrianne Grieow, T8

Miljonbrotten

Varje år anmäls över 1,4 miljoner brott, drygt 1 miljon är vardagsbrott där polisen själv får leda förundersökningen. De kallas för vardagsbrott eller mängdbrott men de utgör med sin tyngd i själva verket kärnan i polisens arbete. Leif GW Persson var snabb med att uppmärksamma denna problematik och var även den som myntade det numera vedertagna begreppet, miljonbrott. GW ansåg att detta skulle ge en bättre beskrivning av problematiken. Miljonbrotten kan handla om misshandel, inbrott, stölder, bedrägerier och trafikbrott vilka tillsammans utgör runt 80 procent av alla anmälda brott. Det som kallas för miljonbrott är i själva verket de minst uppmärksammade brotten, men samtidigt de vi löper störst risk att drabbas av och mest.

Polisens förklaring till varför så få vardagsbrott klaras upp är ofta att spaningsuppslag saknas, dvs. att det inte finns någon misstänkt person. De menar att de inte har en skyldighet att inleda en förundersökning om de inte förväntar sig att det ska leda till åtal.

Antalet personuppklarade brott (där man kan koppla en gärningsman till brottet) låg år 2011 på 16 procent. Bakgrunden till den höga siffran är påfyllnaden av polisinitierade brott som till exempel trafikbrott och narkotikabrott.

Att brotten är personuppklarade innebär i sig dock inte att alla gärningsmän kommer att dömas, den siffran är betydligt lägre än så.

Siffrorna för antalet uppklarade stölder och inbrott är väldigt oroväckande lågt då de ligger på dryga 2 procent. För våldsbrott ligger uppklaringsprocenten på 18 procent vilket är ett mysterium då gärningsmannen faktiskt är känd och utpekad i 80 procent av fallen. Avskrivningsprocenten ger allmänheten anledning att fråga sig om prövningen i varje enskilt fall verkligen har varit så noggrann som medborgarna har anledning att förvänta sig.

Det finns två områden i Sverige som utmärker sig extra i statistiken och det är Stockholm och Malmö. Poliserna i dessa områdena menar att arbetet är svårare i storstadsregionen. Vad man kan uppmärksamma är emellertid det faktum att dessa regioner, på grund av den höga belastningen, fått tre gånger fler poliser än andra områden och trots detta inte lyckats hålla ner brotten.

Polisen kan även försöka försvara sig med att 300 000 av de 1,4 miljoner brott som anmäls varje år inte är utredningsbara, men det är inte där fokuset ska ligga. Det begås runt 1,1 miljoner brott varje år

vilka bedöms som utredningsbara, detta är vad polisen borde lägga sitt fokus på att utreda. Polisens grunduppgifter kan väldigt enkelt förklaras med tre punkter, det första är att förebygga brott, det andra är att upprätthålla en fungerande utryckningsverksamhet och det tredje är att utreda och klara upp brott. Om poliserna inte har lyckats med de två första punkterna, bör man med fog kunna förvänta sig att mer åtgärder vidtas för att klara upp de brott som kunnat begås.

Vilka signaler skickar man ut till samhället med de här resultaten? Förtroendet för rättsväsendet minskar samtidigt som gärningsmännen tror att de kan fortsätta de kriminella handlingar utan något statligt ingripande.

Vardagsbrotten begås ofta av unga män och det är inte sällan samma personer som begår samma brott. Om vi vill ha ett rättssystem som fungerar så effektivt som möjligt bör dessa personer lagföras, och det i så nära samband med den brottsliga handlingen som möjligt. Som det ser ut idag så finns det ingenting som ger ungdomarna anledning att på något sätt avskräckas.

Varför ser det då ut som det gör? Problematiken är ingen nyhet. Redan år 2004 satsade polisen under två septemberdagar över hela Sve-

riga på att utreda vardagsbrott som samlats på hög, resultatet blev dock att de flesta avskrevs. Polisen fick mellan åren 2005 och 2011 5,1 miljarder kronor i extra anslag. Trots att polisen de senaste åren fått mer resurser och fler anställda lyckas de lösa färre brott än tidi-

gare. En av orsakerna till denna katastrof kan vara att polisen inte rekryterar utredare utan följer en annan modell vid anställningen, de rekryterar så kallade ordningspoliser. Egenskaperna de är ute efter vid en

anställning är inte till gagn för en ideal utredare. Ett sätt att lösa problemet skulle kunna vara att skapa ett utredningsspår där de som har valt denna inriktning får sin utbildning. Det skulle innebära att poliserna äntligen skulle få göra ett jobb de besitter kompetensen för.

Vi bör fråga oss vad som skulle ha hänt om den här myndigheten istället var en konkurrensutsatt verksamhet? Polisen skulle inte ha en chans att vara kvar på marknaden likt ett företag med dåliga resultat. Då polisen driver en monopolverksamhet är det av ännu

större betydelse att de förhåller sig till sina uppdrag på det sätt som skattebetalarna har rätt att förvänta sig. Ansvaret ligger såväl på ledningen som hos varje enskild polis. Det krävs tydliga riktlinjer och beprövade metoder uppifrån för att poliserna ska kunna

komma till bukt med det här problemet.

När Carin Götblad, länspolismästare i Stockholm, avdelade 115 utredare för att få ner antalet outredda vardagsbrott befarade fackliga

Polisförbundet att det

skulle leda till fler brott eftersom att det skulle innebära en minskning av antalet poliser på gator och torg. Rikspolischefen Bengt Svensson menar att polisen idag sysslar med för många olika uppgifter som de egentligen borde lämna över till det privata eller till andra myndigheter i syfte att kunna fokusera bättre på deras kärnverksamhet. Exempel på sysslor som polisen vill slippa är utfärdandet av pass, hantering av hittegods, ansvar för fylleceller och omhändertagande av vanvårdade djur. Detta skulle alltså innebära frigörelse av poliser som på lång sikt skulle kunna bi-

dra till ett bättre arbete med bättre resultat där behovet är störst.

Vilka åtgärder kan du som blivit utsatt för ett vardagsbrott vidta om du känner att polisen inte har gjort allt som krävs för att klara upp just ditt brott? Det första man kan göra när ens ärende läggs ner är att vända sig till en åklagare för att få en prövning av om nedläggning har gått rätt till. Om man anser att det finns uppenbara brister finns det möjlighet att kontakta JO för att få klarhet. Slutligen, om man enbart är ute efter en förklaring till varför ärendet lagts ner så har man rätt att utkräva en sådan från respektive polismyndighet. I samband med att varje enskild person får en förklaring ökar man möjligtvis förståelsen för polisens arbete.

Idag drunknar utredningsbara brott i övriga anmälda brott. Genom att polisen får tillgång till den kompetensen de är i behov av och genom att de får avlastning avseende arbetsuppgifterna, har de en större möjlighet att tillvarata sina resurser och bryta den nedåtgående trenden.

Sharareh Ghavamnejad, T5

Vem vet vad som är bäst för barnet?

Enligt föräldrabalken skall barnets bästa vara avgörande för alla beslut om vårdnad, boende och umgänge. Likaså skall man ta hänsyn till barnets bästa vid genomförandet av beslutet. Barnets egen vilja skall beaktas om barnet är tillräckligt gammalt eller moget. Målet verkar alltså vara att lösningen på tvisten skall bli så bra som möjligt för barnet.

I denna text tänker jag diskutera vägen till målet. Är den familjerättsliga domstolsprocessen verkligen den bästa vägen för att uppnå barnets bästa? Är den ändamålsenlig? Kanske finns det andra vägar att gå? Jag kommer i denna krönika presentera två förslag som jag tror kan göra tvistlösningen mer barnvänlig.

Att lösa tvisten?

En svensk domstolprocess är i regel en utdragen historia som kostar parterna mycket pengar och energi. I värsta fall kan någon av parterna bli så "engagerad" i processen att denne inte respekterar domen och inte kan sluta processa. Han eller hon blir vad som populärt kallas en rättshaverist.

En svensk familjerättslig domstolsprocess är ofta ännu mer krävande för parterna. De som tvistar hyser vanligen stort agg mot varandra och smutskastning kan förekom-

ma. Dessa processer är redan från början "personliga" och riskerar att dra ut på tiden och utvecklas till en vendetta mellan parterna.

När dessutom ett barn är inblandat blir tvisten ofta än mer infekterad. Smutskastning är snarare regel än undantag. Barnet kan komma i kläm och användas som ett slagträ i tvisten mellan föräldrarna. Tvisten om barnet beror snarare på att föräldrarna vill göra varandra illa än att de så väldigt gärna vill ta hand om barnet.

Med barnets bästa i åtanke kan man fråga sig om en domstolsprocess verkligen är den bästa vägen för att lösa tvisten. Kanske är domstolsprocessen i sig så skadlig för barnet att den, oavsett utgång, kommer ha varit i en stor förlust för barnet?

Vad det verkar har även lagstiftaren tänkt i dessa banor. På senare

år har det införts en skyldighet för domstolen att verka för samförståndslösningar i familjemål, under förutsättning att det är bra för barnet (RB 42:17 st. 1). Det har även införts en möjlighet för domstolen att kalla in en särskild medlare för att medla mellan parterna. Även medlaren skall, naturligt nog, verka för en samförståndslösning (FB 6:18a).

Dessa bestämmelser är säkerligen av godo men jag tror ändå att det finns ännu större möjligheter att tona ned det juridiska elementet och bereda utrymme för andra former av tvistlösning. Kanske bör medlare vara regel snarare än undantag? Kanske finns det åtminstone en möjlighet att ändra instansordningen så att tvisten endast kan överklagas en gång? Kanske bör tvistlösning helt enkelt bli mer informell?

Med den nuvarande regleringen

kommer dock ofta inget samförstånd nås. Parterna kommer vara alltför oense. Till slut blir det alltså upp till rätten att avgöra vad som är bäst för barnet. Skall det bo hos förälder x eller y? Skall helgerna spenderas hos förälder x eller y? Detta leder mig till min andra fråga.

Vem vet vad som är bäst för barnet?

Jag tycker om juridik. Jag tycker i regel om jurister. Jag är dessutom övertygad om att så gott som alla domare lär sig att bli fina människokännare. Men ändå... Är verkligen domaren den bäste vi kan hitta, i hela vårt samhälle, för att bedöma vad som är bäst för barnet?

Jag har nu gått en stor del av juristutbildningen i Uppsala. Jag har avverkat familjerätten. Utbildningen har varit givande. Jag har lärt mig mycket. Men jag känner inte att jag, på något sätt, har lärt mig hur

man avgör en tvist så att utgången blir till det bästa för barnet. Den rättspraxis man läser inom familjerätten tar ju liksom ”slut” vid domslutet. Vad som händer sen får man oftast inte veta.

De domare som dömer i familjemål har säkert fått en mer fördjupad utbildning i familjepsykologi och liknande ämnen. De flesta har säkert också en stor erfarenhet av familjetvister och deras ”magkänsla”, om vad som blir bäst för barnet, är säkert välutvecklad.

Men jag känner ändå att jag återigen måste ställa frågan. Är verkligen den juridiskt skolade domaren den mest kompetente personen, i hela vårt samhälle, för att avgöra vad som är bäst för barnet? Borde inte finnas en mer fördjupad kompetens att tillgå? Det tror i alla fall jag. Även här tror tvistlösningen i familjemål kan förbättras så att chanserna ökar för att lösningen

verkligen blir den bästa för barnet.

Finns det någon möjlighet att integrera denna fördjupade kompetens i den familjerättsprocess vi har idag?

En åtgärd skulle kunna vara att inrätta en specialdomstol som bara behandlar familjemål. Denna metod utnyttjas idag på andra områden där tvistlösningen kräver särskild icke-juridisk sakkunskap. T.ex. finns det särskilda mark- och miljödomstolar, migrationsdomstolar, marknadsdomstolar etc. Enligt mig passar familjemålen bra in i denna skara. Familjemålen kan till och med tänkas vara ännu mer svårbedömda än t.ex. ett fastighetsbildningsmål. Vad som är bäst för barnet är ingen exakt vetenskap.

I dessa specialdomstolar har man dessutom ofta en särskild sammansättning av ledamöter för att rätten skall kunna göra bedömningar som

fordrar icke-juridisk sakkunskap. I marknadsdomstolen har man t.ex. – utöver tre lagfarna domare – fyra ekonomiska experter. Även en sådan lösning skulle enligt mig passa bra för familjerättsprocessen.

I dag ser sammansättningen i familjemål istället ut som följer; i tingsrätten är fullsutten rätt sammansatt av en lagfaren domare och tre nämndemän dvs. en domare och tre vanliga medborgare. Om huvudförhandling hålls i förenklad form eller är av enklare karaktär så består rätten av en ensam lagfaren domare. I hovrätten är rätten i regel sammansatt av tre lagfarna domare och två nämndemän. Om målet når HD består rätten av fem justitieråd.

Lägg märke till det omfattande inslaget av nämndemän i de lägre instanserna! Det skulle kunna argumenteras för att nämndemän, i regel, har det ännu svårare än domare att bedöma vad som är bäst för barnet. Att anse att nämndemannen är den som är bäst lämpad att avgöra vad som är bäst för barnet är enligt mig helt verklighetsfrämmande och en förolämpning mot alla som fördjupat sig i barn-/familjepsykologi.

I vissa tvistemål finns det dock en möjlighet för tingsrätt och hovrätt att kalla in särskilda ledamöter med icke-juridisk sakkunskap (RB 1:8,2:4a). Denna möjlighet finns emellertid endast i mål med ekonomisk eller skatterättslig an-

knytning. Återigen möts vi alltså av en prioritering som i mina ögon framstår som märklig. Jag vill hävda att familjemål åtminstone kan vara lika svåra och viktiga som ett omfattande ekonomiskt tvistemål. I dag används istället sakkunniga som remissinstans/bevisning i familjemål. Domstolen eller part inhämtar helt enkelt ett skriftligt yttrande från den sakkunnige. Detta anses ha fördelen att parterna får full insyn i allt som den sakkunnige tillför ärendet, något som inte blir fallet om den sakkunnige sitter med och bestämmer utgången. Enligt min mening väger dock intresset av att den sakkunnige faktiskt kan påverka utgången tyngre än parternas rätt till insyn. Därför föredrar jag att den sakkunnige sitter med och beslutar.

För att nå den lösning på tvisten som är bäst för barnet bör man alltså, enligt mig, integrera en fördjupad kompetens i familjeprocessen. För att göra detta anser jag att man bör införa en specialdomstol för familjerättsliga frågor. Den skulle ha en särskild sammansättning av ledamöter t.ex. två domare och tre familjeexperter. En sådan lösning tror jag skulle öka möjligheterna för en lösning som är till barnets bästa och även öka möjligheterna för rätten att framkalla en samförståndslösning.

Om denna förändring av någon anledning inte skulle vara möjlig anser jag att man åtminstone måste ha en möjlighet att i tingsrätt, hov-

rätt och HD kalla in en särskild ledamot i familjemål med extra sakkunskap (jfr RB 1:8/2:4a).

Sammanfattningsvis

I denna krönika har jag berört några problem jag anser finns med den nuvarande domstolsprocessen i familjemål. Jag har pekat på att jag anser att tvistlösningen skulle kunna bli mer barnvänlig om man istället såg till andra tvistlösningsformer än den klassiska domstolsprocessen.

Jag har även uppmärksammat att man åtminstone bör integrera en större sakkunskap i dagens domstolsprocess. Detta kan göras genom att införa en specialdomstol för familjerättsliga mål med en särskild sammansättning där det ingår sakkunniga ledamöter. Om detta inte är möjligt bör man i alla fall införa en möjlighet för tingsrätt, hovrätt och HD att tillkalla en särskild ledamot med sakkunskap i familjemål.

Mattias Jernbäcker, T6

TROINÉE

We believe in delivering, ROI, return on investment. To our clients that means receiving the best possible service. To our people, it means the best platform to learn and develop.

Roschier offers many opportunities to grow, with the support of a personal career plan. We'll involve you in challenging cases, and you'll get to work with the best in the business.

Hard work, yes. Also hugely rewarding and a lot of fun.

www.roschier.com

ROSCHIER

En presentation av styrelsen

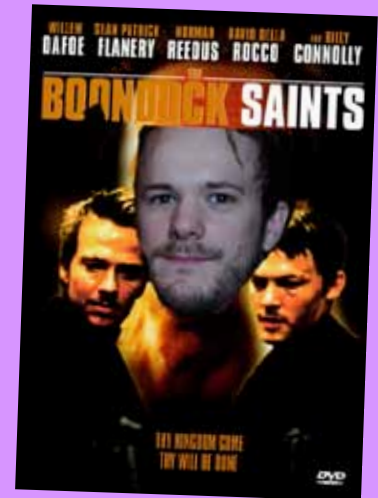

David

- Om jag var en bil skulle jag vara: En Lexus RX 450h - Stor, snål och förbannat snygg. (h:et står för att det är en s.k. hybris-bil)
- Fransk ost eller grillen på stan? -Är ju uppvuxen på McDonald's, så jag har en viss förkärlek till burgare - ju kladdigare dess bättre. Snabbmat = winning!
- Det viktigaste är inte att (...), utan att (...):Det viktigaste är inte att vinna, utan att ha J*VLIGT kul när man gör det!

Andreas

- När jag var liten ville jag bli: Professionell Legobyggare eller deltidsgäddfångare
- Tält eller hotell? Bo i tält
- Om jag skulle äta samma sak varje dag skulle det vara: Pintxos, baskiska tapas, mmmmmhmmmm

Sanna

- Mitt nummer i en talangjakt skulle vara: Mitt nummer i en talangjakt skulle vara: Äta 4 semlor på 1 minut.
- Favoritårstid: Sommaren (heta sommarnätter).
- Det viktigaste är inte att (...), utan att (...):Det viktigaste är inte att kämpa väl, utan att vinna!

Frida

- Mitt nummer i en talangjakt skulle vara: Mitt nummer i en talangjakt skulle vara: Äta 4 semlor på 1 minut.
- Favoritårstid: Sommaren (heta sommarnätter).
- Det viktigaste är inte att (...), utan att (...): Det viktigaste är inte att kämpa väl, utan att vinna!

Yousef

- Jag spenderar helst min semester: med att glida runt på hostels i något varmt land.
- Favoritparagraf: 2:4 st 2 ordningslagen – håller du en fest där folk kan tänkas dansa? Glöm för guds skull inte att söka danstillstånd!
- Jag skulle vilja uppfinna: en dryck med guldflingor i. Oh wait.... :)

Simon

- Mitt motto är: Sovmorgon är underskattat!
- Bästa färdmedlet: Bil, inga konstigheter.
- En bra dag börjar med: Att sova tills man vaknar!

Teodor

- Min okända färdighet är: att jag lagar en killer trerättersmeny! Spicy, men överraskande och förlåtande!
- Spelades senast på min stereo: Fabian Gray - Smack That Bitch
- Person jag skulle vilja vara för en dag: Frank Sinatra under 1960-talet, helst en fredag!

Vimmel!

Skicka in dina bilder på
redaktion@jf-uppsala.se!

Roliga paragrafer §§

§ Ordningslagen (1993:1617) 2:4 st. 2 som kräver tillstånd för danstillställning, och att det således på offentliga tillställningar är förbjudet att dansa utan tillstånd.

Brottsbalken (1962:700) 16:12 En person som visar bilder eller filmer som anses förstöra de ungas sedliga uppfostran kan dömas till förledande av ungdom.

§ Byggningsbalken (1736:01231 1) 21:1 Flyga bi bort i annans skog, och följer ägaren dem till stock och håll, märker samma träd, och giver det byamän tillkänna; have ingen våld honom dem förtaga. Haver bisvärm satt sig i bärande och fridlyst träd; då skall den stockas, och ej träd huggas, eller spillas, vid bot, som i 13 kap. är sagt. Är den i annat träd; hugge neder, och tage bi sin saklöst.

Levi Bergstedt, T6

Bästa pluggmusiken just nu

Take care - Drake, Rihanna
Why start a fire - Lisa Miskovsky
The Life Affect - Stars
Somebody That I Used To Know - Gotye, Kimbra
Stay With You - Tarrus Riley

Viktoria Graaf, T6

Gud	Utrop	Uttryckte	Jurist- hus	Visar vägen	Civilstånd m. lag	Slå	Ängsmark	Dansk tidning	-Ecrona	Nordisk artist	Polis	Kost	På smörgås
Förstå					Har pluggfika								
					Kaka								
Är böck- erna på JB		Frlsal					Föreläs- ningsplats långt bort	Innan tenta	Eskima				
Lura						Skurkak- tig växt							Är T3
Gör dr.	Knall					Engels- man			Statens strålsky- ddsinst.	Snabb	Tröttnar man på		
						Fattiga				Släpar myra	Konjunktion		
		Av Helene af Sand- berg		Äts på klassfest									
				Mys									
Vikinga- missionär							Betyg	Stilig				Fisk	
		Viktigt i PM									Nation		
Klok					Företags- lag				Riks- åklagarens				Lycka till!

JURIDISKA STUDIERÅDET

STUDIERÅDET INFORMERAR

Utredning av lokal pågå

Lokalfrågan har alltid varit en uppmärksammas fråga, men den är extra aktuell just nu. Det vi gärna vill se är allt under ett tak – seminarier, grupprum, matutrymmen, bibliotek – ett stort campus där alla olika termer rör sig.

Mycket glädjande är att rektor har tagit beslut om att utreda möjligheten om att flytta Juridiska Institutionens verksamhet till kvarteret Munken, som ligger vid Svan-dammen. Här finns en möjlighet att det mesta under samma tak. Det är definitivt en bra lösning för oss jurist-studenter! Vi kommer att hålla er uppdaterade med hur allt går – och hör gärna av er om synpunkter om er arbetsmiljö.

Arbetsmiljö har också att göra med den psykosociala hälsom som finns på programmet. Som vi alla vet finns en rejäl betygshets. Prestationsångest är nog ett välkänd begrepp för många av oss. Vi vill gärna jobba med att förbättra detta! Vi tror att genom att få en bredare kunskap om alla olika sorters juristjobb som finns där ute kan man minska den hets som finns. Och vi är självklart öppna för idéer – sitter du på en superbra idé om hur man kan minska stressen och förbättra stämningen på programmet? Hör av dig, så jobbar vi med detta tillsammans!

Gotland + Uppsala = sant?

Samtal pågår inför en eventuell hopslagning av Gotlands högskola med Uppsala universitet. Beslut kommer att tas runt månadsskiftet april/maj. Bland fördelar nämns att fakulteten kommer få ett ytterligare ekonomiskt stöd från staten för vidareutveckling av utbildningen.

Mer info går att finna på Juridiska Studierådet @ facebook!

Kära juriststudenter,

Vi går en utbildning som är fyra och ett halvt år lång. Studietakten är hög och våra ambitioner ännu högre. Detta innebär att betydelsen av en human arbetsmiljö, kompetenta och engagerade lärare, relevant och täckande kurslitteratur mm är stor.

Många problem finns idag. Ett högaktuellt problem är det faktum att fördubblad antagning till Uppsalas juristprogram inte följts upp med att täcka motsvarande lokalbehov. Vi juriststudenter har nu inte nog med självstudieplatser av tillräckligt hög kvalitet och vi får flytta runt och ha våra seminarier och föreläsningar över hela universitetsområdet.

Men många möjligheter finns också till förbättringar. Ju fler som engagerar sig i att finna lösningar till problem, ju större möjlighet har vi att åstadkomma förändring. När det gäller platsbristen kan du hjälpa till med bara ett musklick, genom att gilla Studierådets fb-evenemang om platsbristen: "EFTERLYSES: STUDIEPLATSER!!!!!!". Detta fb-event kommer Studierådet att använda sig av vid möten med JB, intendenturen och Carolina angående platsbristen, nu under våren, för att visa att det verkligen är ett problem som måste tas tag i NU!

Platsbristen är viktig att uppmärksamma men samtidigt är den endast en av många frågor värda att lyfta. Hör av dig till oss med dina problem, funderingar och idéer så att vi kan företräda dig på bästa sätt i de grupper inom Uppsala universitet och Uppsala studentkår som vi sitter med i. Vi kan också kommunicera direkt med din kursföreståndare. Kom också till oss med dina idéer om hur juristutbildningen kan bli bättre, då vi har resurserna och erfarenheten av att starta upp projekt.

Vi kan tillsammans göra den här utbildningen bättre!

Med vänlig hälsning,

Sanna Lindberg

Ordförande

Juridiska Föreningens Studieråd
tillika Uppsala Studentkårs
juridiska sektion

Fyra tips

Kycklingpasta med spenat och saltorkade tomater

Ingredienser (4-5 portioner)

4 kycklingfiléer
1 liten purjolök
2 vitlöksklyftor
1 gul paprika
1 påse babyspenat
1 dl strimlade saltorkade tomater
1-2 dl matlagningsgrädde
1,5 msk kycklingfond
100 g philadelphiaost
2 paket färsk tagliatelle
salt, svartpeppar, paprika och chilipulver efter eget tycke

Skär kycklingfilén i små bitar och stek den lite lätt tillsammans med vitlöken och kryddorna. Hacka purjolöken och paprikan och blanda ner det i kycklingen. När grönsakerna blivit lite mjuka ska alla övriga ingredienser i. Låt koka upp en stund, slå eventuellt på lite vatten eller mer matlagningsgrädde om du vill ha mer sås. Konsistensen på såsen ska vara len och krämig.

Koka upp vatten med lite salt och en matsked olivolja, när vattnet börjat koka läggs tagliatellen i, låt koka i 3 minuter. När pastan kokat klart ska kycklingen och pastan blandas samman sedan är det bara att fördela det i matlådor!

Pris per portion: ca 39 kr (om du använder fryst kycklingfilé).

Svårighetsgrad: Enkelt men med många olika ingredienser, se upp så att du inte glömmar något!

Spagetti med tomat-och basilikasås

Ingredienser (4 portioner)

1 burk passerade tomater
1 msk tomatpuré
1 gul lök
2 vitlöksklyftor
1,5 dl matlagningsgrädde
Olivolja
Basilika (färsk eller torkad)
1 tärning grönsaksbuljong
2 tsk socker
Salt och svartpeppar
Spagetti eller annan pastasort

Fräs pressad vitlök och finhackad lök i het olivolja. Blanda sedan ner grönsaksbuljongen, salt och peppar, slå direkt efter på de passerade tomaterna. När blandningen precis börjat koka ska matlagningsgrädden, sockret och basilikan också blandas ner. Låt koka en stund smaka eventuellt av med mer kryddor. Tomatsåsen ska vara fyllig och smakrik. Koka upp önskad mängd spaghetti eller annan pasta. Lägg upp spagettin i botten av matlådorna och häll sedan över tomatsåsen.

Pris per portion: ca 15 kr.

Svårighetsgrad: Enkelt, krävs dock lite för att få till rätt balans i tomatsåsen.

till matlådan

Kycklingsallad med gul-och rödbetor

Ingredienser (4 portioner)

4 kycklingfiléer
4 gulbetor
4 rödbetor
1 gurka
100 g rucola
½ dl pinjenötter (1 avokado om du vill)
Olivolja
1 dl chevrekräm
1 dl grekisk yoghurt
Salt, svartpeppar och övriga kryddor efter eget tycke

Börja med att koka betorna. Skär kycklingen i mindre bitar och stek tillsammans med salt och kryddor. Skölj betorna i kallvatten och skala när de kokat klart. Skär betorna och gurkan i mindre bitar, blanda tillsammans med rucolan. Rosta pinjenötterna på hög värme i en torr panna.

Portionera ut bet-och salladsblandningen i matlådor, lägg därefter på kycklingen och strö sist över de rostade pinjenötterna. Blanda chevrekrämen ut med grekisk yoghurt och smaka av med salt och svartpeppar. Lägg en liten klick av röran i varje låda.

Pris per portion: ca 38 kr (om du använder fryst kycklingfilé).

Svårighetsgrad: Enkelt.

Granatäppelsallad med nötter och oliver

Ingredienser (4-5 portioner)

1-2 granatäpplen, beroende på storlek
1 gurka
2 tomater
1,5 dl hackade svarta oliver
1 avokado
1 isbergssallad
1 knippe persilja
½ dl cashewnötter
½ dl valnötter

Dressing:

1 pressad citron
1 pressad mandarin
3 msk olivolja
1 msk vinäger
1 msk soya
1 msk riven ingefära

Kärna ur granatäpplena och hacka ner tomat, isbergssallad, gurka och persilja. Blanda ner alla grönsaker och de hackade oliverna i en stor skål. Portionera ut salladen i matlådor och toppa med cashew-och valnötter. Blandas nötterna med salladen kan de bli mjuka när det får stå i matlådan. Ska lådorna stå i kylan rekommenderas att avokadon inte läggs i för-
rån det är dags att gå hemifrån, annars blir den brun och tråkig.

Pressa citronen och mandارين blandade ihop det med olivolja, vinäger, soya och riven ingefära.

Dressingens håller sig bra i kylan i flera dagar, ringla över lite över salladen innan du beger dig hemifrån.

Pris per portion: ca 29,50 kr.

Svårighetsgrad: Mycket enkelt men många ingredienser.

Seiran Sinjari, T6

Linklaters

Expand your career.

Vill du göra karriär på den ledande globala advokatbyrån i Norden? Såväl globalt som på den nordiska marknaden är vi regelbundet involverade i de största och mest komplexa affärsjuridiska uppdragen. En förutsättning för detta är vårt sätt att arbeta integrerat i gränsöverskridande team.

Linklaters stockholmskontor rekryterar löpande biträdande jurister till vårt **Junior Associate Program** med start två gånger per år. Inom ramen för programmet får du prova på verksamheten i tre olika arbetsgrupper under det första året. Vi söker dig som är nyutexaminerad från juristutbildningen och som har ett genuint intresse för affärsjuridik tillsammans med ett utpräglat kommersiellt tänkande och klientfokus. Du har även mycket goda akademiska meriter.

Vi kan erbjuda dig mycket goda utvecklingsmöjligheter i en internationell och utmanande arbetsmiljö där du får arbeta tillsammans med skickliga och engagerade kollegor. Läs mer om tjänsterna på vår **hemsida** där du också kan söka direkt online.

Linklaters lämnar juridisk rådgivning till världens ledande företag, finansiella institutioner och statliga organisationer i deras mest komplexa transaktioner och ärenden. Med 27 kontor i de främsta affärs- och finanscentra, levererar Linklaters en unik service till klienter över hela världen. Linklaters är den enda ledande globala advokatbyrån med lokal närvaro i Norden.

www.linklaters.com/JoinUs

www.facebook.com/LinklatersSweden

